

TĒVIŠKĒS ŽIBURIAI

T H E L I G H T S O F H O M E L A N D

Nr. 38 (3313) 2013 SEPTEMBER - RUGSĖJIS 24 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS - LITHUANIAN WEEKLY • www.tevizib.com • Nr. kaina – \$2

Traukos taškai

Ieškojimas naujų vietų, kur įsikūrus galima būtų geriau gyventi, nėra nieko naujo. Kadaisė prof. Kazys Pakštas buvo sumanęs visą Lietuvą perkelti kažkur į ramesnę šalį...

GYVENIME apstu dalykų, kurių negalima įgyvendinti, nors apie juos žmonės mėgsta kalbėti. Įdomiai ir patraukliai sudėliojus svajones ir dažnai apie tai kartojant, pradeda rodytis kažkas apčiuopiamo ir tikro. Svajonės išjudina, skatina kaip galima daugiau visko pamatyti, patirti, išgyventi kažką kitoniško. Iš dalies ta dingstimi ir emigracijos srautai liejasi į visas šalis. Žinojimai bei susipažinimai tenkina žmogaus polėkius, ir daroma viskas, kad tai laikytųsi. Didele dalimi ir mokslai tuo remiasi. Šiuo metu mūsų Žemė lyg ir per maža pasidarė. Ieškoma vietų erdvėse. Negaila nei lėšų, nei laiko. Galbūt kažkur slypi nauja “Amerika”, kurios atradimas pakeistų pasaulį, kaip tai padarė Kolumbo žygis. Tačiau visa tai šiandien dar tik menkoje užuomazgoje, kurią supa svajonės bei apskaičiavimų teorijos. Tai daugiau darbo mokslininkams, daugiau temų rašytojams, daugiau diskusijų bei spėlionių visiems. Žmonių dirginantis sujudimas, kažko naujo laukimas daugelį kažkaip kelia nuo žemės, prisiuva sparnus. Tačiau tai brandina laikinumo jausmą, ir kartais tikrovė darosi nebetikra. Priėjus iki tokio absurdiško sprendimo, peršasi klausimas, ar iš viso šičia apsimoka kurtis, tvirtintis. Ar ne geriau būtų iš karto dėmesį nukreipti į būsimąją vietovę, kurioje gyvens ateinančios kartos? Ima pagunda dairytis, blaškytis, užuot ramiai dirbus ir susikaupus šios dienos darbams gerai atlikti.

VIS dėlto judant, ieškant, svajojant apie nežinomas vietas ir tolimiausias erdves turėtų neišnykti tas magnetinis taškas, kuris prilaiko, kad per toli nenutoltume, nepaklystume ir nieko nerasdami galėtume grįžti į vietą, iš kur pradėta kelionė. Ligi šiolei buvo tikėta, kad tas traukos taškas esantis gimtasis kraštas. Tarkime, kad jis dar neišblėšęs. Nors šių dienų mąstysenose pasigirsta abejonių, tačiau gimtinių teigiamas įvertinimas dar pakankamai paveikus. Kai kalbame apie gimtinę, daugelis dar matome gražioje Lietuvos gamtoje išsidėsčiusius kaimus, atskiras sodybas, mažus miestelius su aukštais šventovių bokštais... Žinome, kad iš tų vietovių yra kilę daug žymių žmonių, kad kaimas buvo vietos, ėjusios iš kartos į kartą kaip nuosavybė, didelis turtas, pragyvenimo šaltinis. Visa tai sudarė natūralią trauką, skatinančią tą vietovę mylėti, gerbti ir ginti. Kai šiandien viso to tik likučiai bematomi, kyla klausimas, kaip daugeliui gali atrodyti gimtasis kraštas jame nieko savo nebeturint? Žmonės, nieko neturintys ar turėta praradę, jaučiasi laisvesni ieškoti naujų vietų, kurios juos trauktų. O vis dėlto pakeliamus, pasidairius, dargi užsidirbus, reikėtų atsisukti veidu atgal ir atkūrus gimtajame krašte gyvenimą, šaknis leisti į žemę, kuri jokių okupantų negalėjo būti atimta, išvežta, nukankinta. Ir ji visų lietuvių nuosavybė, tasai traukos taškas, gal prislopintas, gal užmirštas, bet gyvas, nes pulsuojantis laisvės kovotojų krauju. Ieškojimai naujų vietų tenebūna prapulčiai, bet geresnės ateities kūrimui. ČS

“Brolis Sibire” (aliejus)

Dail. Jurgis Juodis

“Laisvė arba mirtis”...

Norilsko sukilimo 60-osios metinės

Prof. ONA VOVERIENĖ

2013 m. gegužės 24 d. Lietuvos Respublikos Seimo rūmuose buvo paminėtos Norilsko sukilimo 60-osios metinės. Jas organizavo to sukilimo dalyviai “Norilsko Vyčiai”. Pranešimą apie GULAGo sovietinių lagerių sistemą skaitė istorikas, dabar seimo narys dr. Arvydas Anušauskas, prisiminimais dalijosi išlikę gyvi to sukilimo dalyviai Bronius Zlatkus iš Vilniaus, Vytautas Kaziulionis iš Varėnos, kiti sukilimo dalyviai. Dokumentinį filmą apie “Norilsko Vyčius” ir jų bendražygius sukilime – ukrainiečius pristatė ir konferencijoje parodė iš Ukrainos atvykęs svečias Michailo Tkačiuk, dalyvavęs keliose Lietuvoje organizuojamose “Norilsko Vyčių” konferencijose. Jis išsaugojo ir Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos mokslinio tyrimo centrui, jo muziejui padovanojo Norilsko sukilimo vėliavą. Konferencijoje su dideliu susidomėjimu buvo sutikta Norilsko sukilimo dalyvės, buvusios Seredžiaus partiza-

nų ryšininkės Joanos Ulinauskaitės-Mureikienės knyga *Likimo išbandymai* (V., 2013, 2-asis leidimas).

Norilsko sukilimas

Kaip buvo rašoma “Norilsko Vyčio” Broniaus Zlatkaus sudarytoje knygoje ir jo sukilimo apžvalgoje, 1953 metų pradžioje Norilске ir jo apylinkėse kalėjo apie 220-250,000 kalinių: tarp jų Ypatingojo režimo lageryje Gorklage apie 32-35,000, “ypač Sovietų Sąjungai pavojingų” politinių kalinių. Kaip tik tuose Gorklago lageriuose ir kalėjo daugiausia lietuvių – Lietuvos partizanų, karininkų, policininkų, aktyvių prieškarinio nepriklausomos Lietuvos visuomenės veikėjų, kunigų; ukrainiečių iš Vakarų Ukrainos – banderininkų, kaukazičių ir šiek tiek rusų-frontininkų. 1941 metais rugpjūčio mėnesį į Norilsko lagerius buvo atvežti 359 Lietuvos aukšti karininkai, keliolika visuomenės veikėjų, patriotiškai nusiteikusių karių.

Nukelta į 4-tą psl.

Šiame numeryje

Nebijokite! – 2,11 psl.

Bevertės skulptūros – 3 psl.

Seminaras Pamario krašte – 5,6 psl.

Mūsų patriotinė veikla – 7,10 psl.

Kas išlieka, kai nebelieka nieko... – 8,9 psl.

Rugsėjis Lietuvoje – 10 psl.

Tikslas – vienyti lietuvius – 11 psl.

Viešpatie, kas yra žmonės,
Kad jie Tau rūpi?
Kas gi tie Adomo vaikai,
kad apie juos Tu galvoji?

144 Psalmė (Dovydo)
Karaliaus malda už tautą

Taip, tai buvo istorinė diena: 1993 metų rugsėjo 4-ąją Vilniaus oro uoste lėktuvu iš Romos atskridęs žmogus baltais drabužiais, nusileido lėktuvo taku ir priklausęs pabučiaivo žemę. Baltasis Vyskupas ir Baltasis Popiežius, kaip jis vadinamas pranašystėse, atskubėjo lyg pasiilgęs tėvas savo išvadotąjį vaiką, Šventosios Romos katalikų bažnyčios dukrą – Lietuvą. Visa, ką yra daręs ir kalbėjęs Palaimintasis Jonas Paulius II, buvo ryšku ir didu, pilna gilios ir iškalbingos simbolinės prasmės. Ir jo vizitas Lietuvoje – tarsi genijaus sukurta ir genialiai atlikta partitūra, kuriai niekuomet nelemta nuskęsti laike, nes ir po dvidešimties metų kiekvienas jo tada pasakytas žodis skamba lyg būtų ištartas šiandien.

Iš komunistinės Lenkijos kilęs Šventasis Tėvas kaip niekas kitas suprato Lietuvos būseną. Nuo pat pontifikato pradžios jis nuosekliai siekė Rytų Europos, o tarp jos – gimtosios Lenkijos ir Lietuvos išlaisvinimo savo užtariančia malda, aktyvia diplomatija bei ryžtingais administraciniais potvarkiais. Jis neleido “sovietiniam carui” Lietuvoje parinkti režimui paklusnių vyskupų ir į garbingas bažnytines pareigas pakylėjo Dievo tautos ištikimuosius – Vincentą Sladkevičių, Juožą Tunaitį, Sigitą Tamkevičių. Jam rūpėjo teisingumas ir Lietuvos valstybės ateitis, todėl lenkas popiežius užbaigė Lietuvos bylą įsteigdamas Vilniaus bažnytinę provinciją ir paskirdamas jai vadovauti savo artimą bendražygį Audrį Juožą Bačkį.

Ne tik Lenkijai, bet ir Lietuvai žengiant išsilaisvinimo keliu, jis jautė nerimą dėl galimos sovietų agresijos. Kai Kremlius 1990 metų kovo 15 dieną įsakmiai pareikalavo, kad Aukščiausioji taryba atšauktų Nepriklausomybės ak-

lą, šaliai iškilo grėsmė. Ir tuo jau pat, prieš šv. Velykas Vytauto Landsbergio vardu Lietuvą pasiekė Jono Pauliaus II sveikinimas. Tai ir vėl buvo ženklas: aš esu su jumis. Nebijokite! Iš naujo skaitydamas mūsų nepriklausomos valstybės atkūrimo istoriją, matai toje istorijoje nuolat laiminantį ir veikiantį Pontifiką, jauti jo lydintį žvilgsnį.

Popiežius, kaip taikos pi-

visuomenių pažangos bei teisingesnių tarptautinių santykių, jis nuolat ragino nepamiršti žmogiškojo matmens bei prigimtinės teisės pirmumo. *Geopolitika, ekonominiai ir finansiniai mainai, kultūrų dialogas be žmogiškojo matmens būtų ribojami vien interesų logikos, kuri niekada nebuvo nutolusi nuo jėgos logikos*, – sakė Vilniuje Jonas Paulius II.

ligimas, Lietuvoje tęsė tautų laisvės skelbėjų misiją. Jis pavadino Lietuvą valstybe – simboliu, kuris ragina derybų keliu ieškoti išeities iš visų kitų žemyną draskančių konfliktų, teikiant pirmumą *teisės, taikos ir žmogiškojo orumo vertybėms*. Jis kalbėjo: *Didžiųjų valstybių interesai niekada neturi priversti mažos valstybės tapti svetimos galios satelitu arba atimti iš laisvos tautos valią pačiai nuspręsti savo likimą*. Užsiminęs apie tai, jog tautų atmintyje turi išlikti neigiami (...) praeities diplomatinų sąjungų rezultatai, pasmerkęs “slaptus paktus” bei “gėdingas sąjungas”, Pontifikas, be abejonės, turėjo mintyje Molotovo-Ribbentropo paktą, palikusį Baltijos regione daugybę skaudžių patirčių. Siekiant tautų susitaikymo,

Beje, labai naudingą Rytų ir Vidurio Europos valstybėms popiežius pavadino jų dalyvavimą tarptautinėse Europos organizacijose: Europos taryboje ir tuometinėje Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijoje. Jis išreiškė viltį, kad tai padės žemyne sukurti plačius ir ilgalaikius kaimynystės santykius. Malonu pažymėti, jog Lietuvos parlamentarai, veikiantys minėtose organizacijose, kai ką iš Jono Pauliaus II paliestų temų yra atspindėję savo veikloje. 2009 m. vasarą Vilniuje ESBO parlamentinė asamblėja pritarė lietuvių parengtai rezoliucijai dėl totalitarinių režimų, tuo paminėdama 70-uosius metus nuo Molotovo-Ribbentropo pakto pasirašymo. Būdamas Lietuvoje Šventasis Tėvas visų pirma bandė

įsiziūrėti į jos veidą.

Ką jaustų kiekvienas tėvas, pagaliau atgavęs savo vaiką, kurį kelis dešimtmečius prievarta ir apgaule auklėjo jo priešas? Meilės ašaros ir susitikimo džiaugsmas neapaktintų rūpestingo tėvo. Pro jo akis nepraslystų jokia vaiko elgesio detalė. Kantrybe ir meile jis bandytų palaipsniui atstatyti tai, kas melu ar baimė ištrinta iš vaiko atminties, kas atimta ir suniokota. Jonas Paulius II 1993 metų rudenį matė Lietuvos visuomenę tokią, kokia ji buvo ir apie tai atvirai kalbėjo. *Penkiasdešimt ateizmo ir prievartinio Evangelijos slopinimo metų daugelyje sielų ir visuomenės viduje paliko pėdsakus, kuriuos iš žmonių ir visuomenės ištrinti tegalės vien atrastas Dievas ir Jo Žodis*, – sakė popiežius.

Jis pasmerkė totalitarinius režimus pagimdžiusius ideologijas, marksizmą, nacizmo ir komunizmo tėvą, tuo netiesiogiai padrašindamas siekti ir komunizmo nusikaltimų pasmerkimo. Tuo pačiu atvirai perspėjo ir dėl demokratiniams santvarkoms gresiančių pavojų. Jis kalbėjo apie socialinius modelius, kur *laisvės principas ne visada eina kartu su moraline atsakomybe* ir todėl demokratijai gresia tapti *sistema taisyklių, neišsisknijusių vertybėse*. Vertybių, pasak Jono Pauliaus II, negalima atsisakyti, nes *jos įdiegtos į pačią žmogaus esmę. Taigi, jokia dauguma negali jų atimesti, nesukėlusį žmogui ir visuomenei pragaištingų pasekmių*. Tie žodžiai šiandien skamba kaip liūdna pranašystė.

Europos nukrikščionėjimas šiandien jau yra ne tik realybė ir ne vien grėsmė, bet ištisa blogų pasekmių grandinė. Abejingumas žmogaus gyvybei, solidarumo stoka, moralinis pakrikimas, korupcija,

pagaliau – demografinė krizė, – tai tik kelios iš daugybės tų pasekmių, kurios sąlygoja, savo ruožtu vis naujas sistemines problemas.

Šiandien jau kyla pagrįstų abejonų dėl pačios Vakarų civilizacijos likimo. Kai turtinijoje Vakarų Europos valstybėje tėvai, būdami ne imigrantai ateiviai, bet pagrindinės, titulinės tą šalį sudarančios tautos atstovai, jau bijo leisti savo vaikus į viešąsias mokyklas, kurios ignoruoja ir griaua tėvų pastangas auklėti savo vaikus klasikinių dorybių pagrindu, tai jau yra skandalinga.

Kur tatai esti konstitucinis valdžios galių apribojimo principas, kuriuo iki šiol taip didžiavosi teisinės valstybės? Bažnyčios ir religijos arba – religijų laisvė – yra esminis žmogaus laisvės saugiklis. Jokia valdžia – nei autoritarinė, nei išrinkta demokratinuose rinkimuose, negali instrumentaliuoti asmens. Tai žmogaus laisvių ir teisių esmė, kylanti iš Vakarų krikščionybės. Norėtusi tikėti, kad ir Vakarų teisės tradicija atlaikys išbandymus. Tačiau daryti išvadas būtų gerokai per anksti. Mes gyvename interpretacijų amžiuje, kai tarptautiniai bei valstybiniai teismai kartais apverčia aukštyn kojomis netgi konstitucines nuostatas, suverenių tautų patvirtintas referendumuose.

Tačiau, – sakė mums Baltasis Romos vyskupas, – *laisvė šauktis Viešpaties vardo* yra neatimama. Didžiojo Pontifiko atvykimo į Lietuvą negalima laikyti tik politiniu įvykiu arba vien atkarpa istorinio laiko tėkmėje. Bandydami suvokti šio apsilankymo giliają prasmę, turėsime dar ne kartą drauge su Palaimintuoju mintimis nukeliauti jo lietuviškuoju maldininkų keliu. Ir visur, kur jo būta, puslapis po puslapio mums skleisis Jono Pauliaus II-ojo dvasinio testamento Lietuvai, Europai bei pasauliui turinys.

Nukelta į 11-tą psl.

Bevertės skulptūros

Sovietinės okupacinės kariuomenės išvedimas paminėtas ir prie Žaliojo tilto Vilniuje

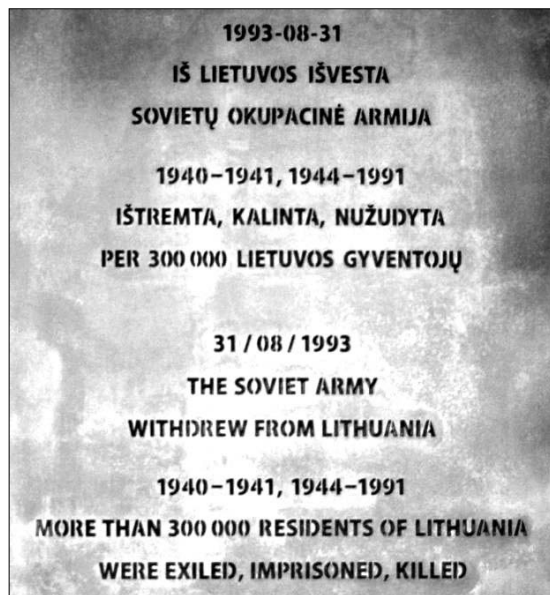
JONAS BUOKAS

Vilniuje prie Žaliojo tilto rugsėjo 1 d. minėtas okupacinės kariuomenės išvedimo iš Lietuvos dvidešimtmetis. Minėjimą organizavo Vilniaus savivaldybė. Okupacinės kariuomenės išvedimas – didelė atsikuriančios nepriklausomos Lietuvos diplomatų pergale, Rusijos prezidento Boriso Jelcino palankumo mūsų Laisvės bylai įrodymas.

Stovėdami prie sovietinių karių skulptūros, minutėlei sugrįžkime į praeitį, į 1655 metus, kai ant šio tilto įvyko aršus mūšis už Vilnių su maskvėnų kariuomene, kuri žymiai viršijo Lietuvos kariuomenės pajėgas. Lietuvos negausi kariuomenė neatlaikė spaudimo, kazakai įsiveržė į Vilnių – žuvo dešimtys tūkstančių gyventojų, vaikų ir senelių, buvo suniokotos bažnyčios, išniekinti, ieškant turto ir brangenybių, kapai, vilkstinės išgroboto turto, baldų, meno kūrinių, keliavo į Rusiją. Tik po trylikos metų nuo įsiveržimo Lietuva išvadavo savo kraštą. Po trijų šimtų metų susprogdintas tiltas 1952 metais buvo atstatytas.

Sovietinės komunistinės ideologijos įtvirtinimas okupuotoje Lietuvoje buvo vienas iš svarbiausių uždavinių – visur buvo statomi paminklai atėjūnams ir saviems “herojams”. So-

jau nereikia aiškinti, tai atspindi Gitenio Umbraso sukurta ir prie skulptūros “Taikos sargyboje” atidengta plokštė su įrašu lietuvių ir anglų kalbomis: *1993-08-31 iš Lietuvos išvesta sovietų okupacinė armija/1940-1941, 1944-1991 ištremta, kalinta, nužudyta per 300,000 Lietuvos gyventojų.*

Vilniuje ant Žaliojo tilto prie sovietinių karių skulptūros 2013.IX.1 buvo atidengta skulptoriaus G. Umbraso plokštė

Įžymus sovietinių skulptūrų kūrėjas a.a. K. Bogdanas teigė, kad sovietinės skulptūros neturi jokios išliekamosios vertės ir jas dera sunaikinti, nes jos nuodija ne tik buvusių sovietinių žmonių, bet ir augančio jaunimo sąmonę. Juk sovietinė epocha iš mūsų sąmonės nedingo ir atsiranda vis naujų argumentų, pateisinančių ir garbinančių sovietinę sistemą. Todėl visai neatsitiktinai 2005 metais Kultūros ministerio Vladimiro Prudnikovo įsakymu Žaliojo tilto skulptūros pripažintos valstybės saugomu objektu.

LLKS ne kartą kreipėsi į aukščiausias respublikos institucijas, Kultūros ministeriją, savivaldybę dėl skulptūrų pašalinimo, tačiau gaudavome atsakymus, kad jas saugo valstybė. Nematydama kol kas kitos išeities, pritarė G. Umbraso projektui, LLKS išsiuntė raštą savivaldybei, prašydama pritvirtinti atitinkamo turinio plokštes prie kiekvienos skulptūros lietuvių, anglų ir būtinai rusų kalbomis. Gera žinia, kad neatsiranda, paskelbus konkursą, norinčių restauruoti skulptūras. Konkursas pratęstas. Tikėtina, kad norinčių restauruoti skulptūras ir neatsiras. Tada vienas kelias – jų perkėlimas į Grūto parką ir išregistravimas iš paveldo registro. Lietuvos Laisvės kovotojų sąjunga buvo gavusi pažadus išgauti į Grūto parką Petro Cvirkos ir Liudo Giros paminklus, tačiau pažadas dar neištesėtas. Yra ir daugiau paminklinių ženklų-simbolių, kurie labiau atstovauja okupaciniam, o ne kultūriniam paveldui.

Eina Nepriklausomybės atkūrimo trečias dešimtmetis, todėl tikrai atėjo metas priklausomybę simbolizuojančius objektus, kuriuos kai kas, ypač buvę okupantai, dar garbina, siūsti į istorijos šiukšlyną arba į tam parinktą vietą. (Sutrupinta)

Ntrs. Jono Česnavičiaus

vietai gerai suprato ideologinę regimų objektų svarbą okupuoto krašto žmonių sąmonei. Todėl ant Žaliojo tilto buvo pastatytos keturios skulptūros, kurias dabar tebegarbina kai kurie paveldosaugininkai. Tai – “Taikos sargyboje”, “Mokslo jaunimas”, “Žemės ūkis” ir “Pramonė ir statyba”. Pagrindinis paveldo specialistų motyvas, kad šių “nepakartojamų” kūrinių nereikia nuimti, nes sovietinė epocha gali išnykti be pėdsakų, o tai pagal juos yra paveldas. Daugelis įžymių skulptorių ir net savivaldybių specialistų teigė, kad jų meninė vertė labai menka: tipiškos pozos, tipiški veidai, visur akivaizdus melas – sovietinė komunistinė propaganda. Kokią taikos sargybą vykdė sovietiniai kariai, vadovaujami komunistų partijos,

ŽINIOS IŠ LIETUVOS

“Nepaskelbta blokada”

Rugsėjo antrąją savaitę Rusijoje sugriežtintas Lietuvos vežėjų tikrinimas – dėl to vežėjai patiria didelių nuostolių, o automobiliai patikrinimuose užtrunka iki savaitės. Lietuvos generalinis konsulas Karaliaučiuje Vaclavas Stankevičius teigia, kad apskrityje susidarė nenormali padėtis, kad “vyksta nepaskelbta blokada”. Anot jo, dabar bet kokia Karaliaučiaus srityje dirbanti įmonė, turinti Lietuvos kapitalo ar ryšių su Lietuva, turi sunkumų kertant sieną. Karaliaučiaus gyventojai “pradeda kelti balsą”, nes patiria nuostolių. Rugsėjo 18 d., reaguodama į sugriežtintą Lietuvos vežėjų patikrą Rusijoje, prezidentė Dalia Grybauskaitė įpareigojo vyriausy-

bę imtis priemonių, ginant šalies interesus.

Kol kas Rusija vengia teikti oficialių paaiškinimų dėl susidariusios būklės. Tą dieną premjeras Algirdas Butkevičius teigė, kad Lietuva tiesiogiai kalbasi su Rusijos pareigūnais, tačiau kol kas nėra konkrečios informacijos, kada sugriežtinta patikra bus baigta. Europos komisija paragino Rusiją nedelsiant panaikinti apribojimus lietuviškoms prekėms, teigdama, kad prekybą trikdantys veiksmai neatrodo pagrįsti ir yra diskriminaciniai. Srities gubernatorius Nikolajus Cukanovas pareiškė, jog automobiliai su lietuviškais numeriais pasienyje netikrinami jokia ypatinga tvarka.

Tarsis dėl referendumo

Seimo Konstitucijos komisijos pirmininkė Rimantė Šalaševičiūtė rugsėjo 11 d. pranešė, kad dėl referendumo dvigubos pilietybės klausimu seime lapkričio 6 dieną bus rengiama konferencija. Seimas po pateikimo yra pritaręs nutarimo projektui dėl referendumo surengimo, dabar jį svarsto Konstitucijos komisija. Referendumu būtų pasisakoma dėl Konstitucijos keitimo, o siūloma formuluotė – “Pritariu, kad Lietuvos Konstitucijos 12 straipsnio antroji dalis būtų išdėstyta šitaip: “Lietuvos respublikos pilietis gali būti ir kitos valstybės piliečiu”.

Šiuo metu Konstitucija numato, kad išskyrus įstatymo numatytus atskirus atvejus, niekas negali būti kartu Lie-

tuvos ir kitos valstybės pilietis. Šis straipsnis įrašytas Konstitucijos pirmajame skirsnyje, kurio nuostatos gali būti keičiamos tik referendumu. Konstitucijos nuostatą dėl pilietybės galima pakeisti, jeigu referendume tam pritarėtų daugiau kaip pusė piliečių, turinčių rinkimų teisę ir įrašytų į rinkėjų sąrašus.

Pagal dabartinį Pilietybės įstatymą, dviguba pilietybė leidžiama tiems, kurie iš Lietuvos pasitraukė iki Nepriklausomybės atkūrimo 1990 m., taip pat tiems, kurie pilietybę įgijo automatiškai – gimdami arba per santuoką. Tačiau dvigubą pilietybę turintieji nuo gimimo, sulaukę pilnametystės, per trejus metus privalo apsispręsti, kurią pilietybę pasirinkti.

Tiriamos dujų kainos

Vilniuje rugsėjo 19 d. lankešis energetikos eurokomisaras Gunther Oettinger pareiškė, jog Rusija yra svarbus partneris Europai, tačiau jos kompanijos turi laikytis Europos sąjungos (ES) taisyklių. “Mes turime susitarti dėl įsipareigojimų ir rasti bendrą supratimą su Rusijos partneriais”, sakė G. Oettinger, paklaustas, kokia yra jo žinia Rusijos dujų koncernui “Gazprom” po susitikimo su Lietuvos prezidentė. Energetikos eurokomisaro žodžiais, tiek ES, tiek Rusija yra suinteresuota pasiekti bendrus sutarimus.

Europos sąjunga (ES) šiuo metu atlieka tyrimą “Gazprom” atžvilgiu. Jis gali būti baigtas šių metų pabaigoje arba kitų metų pavasarį. Briuselis anksčiau šį mėnesį pranešė, kad Europos komisija rengiasi netrukus oficialiai

informuoti “Gazprom” apie įtarimus, kilusius atliekant tyrimą dėl galbūt neteisingų dujų kainų Lietuvai ir kai kurioms kitoms ES šalims. Tyrimą dėl galbūt neteisingų dujų kainų EK pradėjo pernai rugsėjį.

Rugsėjo 19 d. prezidentė Dalia Grybauskaitė pareiškė, kad Rusijos dujų milžinas “Gazprom” Lietuvos vyriausybei pateikė neįvykdomų reikalavimų sąrašą. Pasak jos, Rusija nerodo noro derėtis, todėl derybos nevyksta. Prezidentė anksčiau pareiškė, kad “Gazprom” pažadai mažinti dujų kainą yra pavėluoti, nes Lietuvai dujos ir taip atpigs, vyriausybei laimėjus bylą Stokholmo arbitražo ir pasistačius SGD terminalą. Jos nuomone, dėl to Lietuvai nereikalinga ir ilgalaikė sutartis su “Gazprom”.

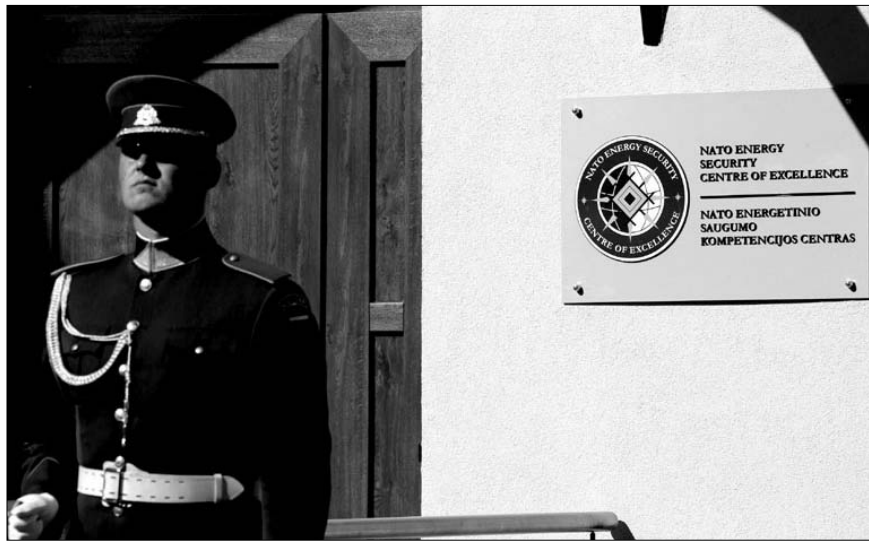
Pagal BNS žinias parengė R. Jonaitienė

DĖMESIO TŽ PRENUMERATORIAMS!

Leidėjai prašo jus atsilyginti už prenumeratas.

Pasitikrinkite prenumeratos užsibaigimo datą, atspausdintą ant adreso lipdės (address label). Kanados vyriausybės finansinė parama pašto išlaidoms apmokėti yra gaunama pagal apmokėtų prenumeratų skaičių. Be šios paramos mūsų pašto išlaidos, siuntinėjant jums TŽ, būtų apie du trečdalius aukštesnės. Prašome jūsų supratimo šiuo svarbiu klausimu – įrodyti Kanados vyriausybei, kad TŽ gyvavimas mums yra aktualus. TŽ leidėjai

Vilniuje – NATO energetikos saugumo centras

NATO energetinio saugumo kompetencijos centro atidarymo metu Lietuvos prezidentė D. Grybauskaitė ir NATO gen. sekretorius A.F. Rasmussen Ntrs. (Dž.G. Barysaitės) ir inf. iš Seimo tinklalapio

Lietuvos respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė kartu su NATO gen. sekretoriumi A.F. Rasmussen atidarė NATO energetinio saugumo kompetencijos centrą Vilniuje. Tai pirmasis ir vienintelis toks centras Aljanse.

NATO energetinio saugumo kompetencijos centras padės atpažinti galimas energetines grėsmes ir teiks pasiūlymus Aljanso narėms kaip veiksmingai su jomis kovoti, numatys NATO sąjungininkių tarpusavio pagalbos mechanizmus pavojaus atvejais ir rengs karinius mokymus, kaip apsaugoti strateginės svarbos energetinius objektus bei infrastruktūrą.

Siekdama energetinio savarankiškumo Lietuva stato suskystintų dujų terminalą ir jungtis su Vakarų Europa. NATO kompetencijos centras rengs siūlymus, kaip apsaugoti šiuos strateginius energetikos objektus.

Vilniuje įsteigtas valstybinis energetinio saugumo centras nepaprastai greitai – tik per vienerius metus – tapo visų ES valstybių kompetencijos centru. Jo veikloje jau dalyvauja Italijos, Prancūzijos, Turkijos, Latvijos ir Estijos žinovai. JAV taip pat pareiškė įsijungianti į Centro veiklą. NATO energetinio saugumo centre dirba 16 žmonių. Ateityje darbuotojų skaičius išaugs iki 27.

“Laisvė arba mirtis”...

Atkelta iš 1-mo psl.

Karo metais į Norilsko lagerius buvo atvežta dar keliasdešimt įkalintų Lietuvos karininkų. Iki 1945 metų pradžios iš daugiau negu 400 Lietuvos karininkų išliko gyvi 120. Kiti arba buvo sušaudyti, nukankinti tardant, arba mirė badu, žuvo nuo kriminalistų peilių ar nuo šalčio ir ligų. (*Norilsko Vyčiai* / Sud. Bronius Zlatkus. – V., 1992, p. 364).

1945 metų birželio mėnesį NKVD į Norilsko kalėjimus atvežė dar apie 1000 lietuvių, LLA kovotojų, partizanų, pagrindinės antitarybinės spaudos leidėjų ir platintojų, buvusių policininkų, karių, tarnavusių vokiečių kariuomenėje, civilių, bendradarbiausių su vokiečių valdžia. Dalis jų išmirė, neatlaikę gyvenimo itin žiauriomis sąlygomis, per pirmąją Sibiro žiemą (Norilskas buvo antrasis pagal kalinių mirtinumą “mirties lageris” po Rešiotų. Ten iš daugiau negu 4,000 Lietuvos vyrų, atvežtų, atskyrus juos nuo šeimų per masinius trėmimus 1941 metais ir po karo, “nekalčiai kaltų”, daugiau negu pusė buvo išžudyta, mirė badu ir nuo ligų).

1953 metais mirus Staliniui, Norilsko politiniai kaliniai tikėjosi geresnių buitės ir darbo sąlygų, žmogaus nuasmeninimo panaikinimo ir žmogiškojo kalinių orumo atkūrimo. Tačiau niekas ir po Stalino mirties lageriuose nepasikeitė, nors ir buvo prasiidėjęs Stalino kulto nuvainikavimas ir jo nusikaltimų žmoniškai ir žmoniškumui demaskavimas. Politiniai kaliniai ypač

piktinosi lagerių administracijos ir prižiūrėtojų žiaurumu, žmogaus orumo žeminimu, ypač sunkiu darbu ir buitės sąlygomis, kriminalinių nusikaltėlių, specialiai valdžios inkorporuojamų į politinių kalinių grupes, kad keltų muštynes, kruvinus susidorojimus su silpnesniaisiais. Kalinių kantrybės taurė persipildė, kai 1953 m. gegužės 23 dieną karininkas čekistas nušovė 2 kalinius; gegužės 25 dieną čekistas sargybinis kitame Norilsko lageryje nušovė politinį kalinį; gegužės 26 dieną čekistai prižiūrėtojai nušovė 4 ukrainiečius politinius kalinius ir 7 sunkiai sužeidė vien tik už tai, kad jie dainavo gražias ukrainietiškas dainas. Tai buvo paskutinis kantrybės lašas. Kaliniai buvo sukrėsti. Nei rytinė, nei vakarinė jų pamainos neišėjo į darbą. Sukilo. Sukilimui vadovavo buvęs karininkas Vorobjovas. (Jis mirė Vladimiro kalėjime). Komitete dalyvavo lietuvis Vytautas Kazlauskas; kitame lageryje – kunigas Česlovas Kavaliauskas. Virš lagerio barakų suplevėsavo juodos vėliavos su raudonomis juostomis ir užrašais “Laisvė arba mirtis!”. Iki birželio 4 d. sukilimas apėmė visus Norilsko lagerius. Sukilo apie 30,000 kalinių. Tarp jų ir 6-asis moterų lageris gegužės 26 d., solidariuzuodamasis su politiniais kaliniais vyrais, paskelbęs bado streiką. Ten kalėjo apie 150 lietuvių – partizanų ryšininkų, poečių, gimnazistų, studentų. Lietuvaitėms sukilimo komitete atstovavo buvusi moksleivė Irena Martinukė, antra neformalia lietu-

vaikių vadove sukilime buvo Filomena Karaliūtė. 1950 metais į Norilsko Ypatingojo režimo lagerį buvo atvežta ir 22 metų pristatomos knygos autorė Joana Ulinauskaitė, jau penkerius metus kalėjusi kituose Sibiro lageryuose. Ji besąlygiškai prisijungė prie sukilėlių. Moterų lageryje, kaip ir vyrų, virš barakų buvo iškeltos juodos vėliavos su užrašais “Laisvė arba mirtis!”. Sukilimas tęsėsi iki pat rugpjūčio mėnesio. Politiniai kaliniai visuose lageryuose įvedė savivaldą, administraciją ir prižiūrėtojus iš zonų išvarė.

Tvarkėsi gerai ir teisingai

Birželio 29 dieną į 5-jo vyrų lagerio zoną buvo įvesta MVD kariuomenė. Išbėgę iš barakų kaliniai susikibo rankomis ir stovėjo beginkliai prieš kulkosvaidžių vamzdžius. Visą pirmąją eilę – 30 kalinių sušaudė, kiti ėmė bėgti; juos šaudė į nugarą. Tarp žuvusiųjų buvo 7 lietuviai – V. Subačius iš Leipalingio, Rimkus, J. Kasperavičius iš Marijampolės, kitų pavardės nežinomos. Gydytojų parodymais buvo sušaudyta 49 politiniai kaliniai. (Ten pat)

Liepos 6 dieną prasidėjo sukilimo malšinimas moterų 6-jame lageryje. Visos moterys – o jų buvo 4,500 išėjo iš barakų, ant kurių buvo iškabintos Sukilimo juodos vėliavos “Laisvė arba mirtis!”, ir gyvu penkių eilių žiedu susikabinusios rankomis apsupo visus barakus. Į juos buvo suvestos – lignonės, invalidės, senos moterys. Į zoną įsiveržė kelios gaisrinės mašinos ir keletas mašinų kareivių, gink-

lotų kastuvėliais, metaliniais strypais, šautuvais. Gaisrinės galingomis vandens čiurkšlėmis mėgino susikabinusias rankomis moteris išsklaidyti ir suvaryti į barakus. Jos rėkė, cypė, šaukė, skandavo “Laisvė arba mirtis”. Kareiviai jas daužė metaliniais strypais, kastuvėliais, šautuvų buožėmis, metaliniais strypais moterims kirto per rankas; daugelis neteko sąmonės, jos šlaputėlės buvo kareivių ištempotos iš lagerio zonos į tundrą, aktyviausios suguldytos pelkėje.

Joana Ulinauskaitė-Mureikienė savo knygoje rašo: “Mes neįsivaizduojamai norėjome gyventi, taip nežmoniškai bijojome mirties, bet visos stovėjome drebėdamos, beginklės, sustojusios ratais, susikibusios rankomis prieš kulkosvaidžių vamzdžius, ginkluotus kareivius, ugniagesių mašinas, skalijančius šunis”. Sukilimas moterų zonoje buvo numalšintas. (Joana Ulinauskaitė-Mureikienė. *Likimo išbandymai*. – V., 2013, p. 270).

Malšinant sukilimą 3-jame vyrų lageryje buvo sušaudyti 104 politiniai kaliniai. Keli šimtai sužeistų, dalis jų nuo žaizdų mirė jau lignoninėje.

Žiauriausiai buvo numalšinta antroji sukilimo banga 5-jame vyrų lageryje rugpjūčio 3-4 dienomis, atvežtų kelių šimtų MVD kariuomenės azijietiškos kilmės karių. Kaip ir Rainiuose Lietuvoje, taip ir prie 5-jo vyrų lagerio tvoros, atvarė keletą traktorių, kuriais maskavo žudomų politinių kalinių egzekucijos juos šaudant triukšmą. Traktorių varikliai dirbo visu pajėgumu. Keli sunkvežimiai, pilni karei-

vių, įsiveržė į lagerio zoną šarvuotomis mašinomis.

Kareiviai šaudė į sukilėlius iš arti. Taikė tiesiai į krūtinę. Visa lagerio zona buvo nuklota lavonais. Čekistai vaikščiojo tarp lavonų ir pistoletais pribainėję sužeistuosius. Kiek tada buvo nužudyta kalinių – niekas nežino. Tokia statistika amžiams išliko sovietų komunistinio režimo paslaptimi. Kalbėjo, kad tada žuvo 150 politinių kalinių, tarp jų lietuviai Einoris ir Jonas Zakaras, o kiek jų liko nežinomų – niekas nežino. Kunigo Stasio Matulionio ir Juliaus Mačiulio tvirtinimu, tada buvo nužudyta 250 politinių kalinių. Manoma, kad Norilsko sukilimas pareikalavo 700 nužudytųjų aukų.

Tačiau, Broniaus Zlatkaus nuomone, kraujas buvo neveltui pralietas. Po sukilimo visa GULAG'o lagerių sistema buvo likviduota. Politiniai kaliniai sulaukė savo buitės ir darbo sąlygų pagerinimo. Tūkstantis pačių aktyviausių sukilimo dalyvių buvo nuteisti mirties bausme. Tačiau įvykiai Maskvoje – N. Berijos areštas ir jo sušaudymas įvykius pakeitė kitaip. Nauji SSRS komunistų partijos sekretoriai tokios egzekucijos rengti jau nebeišdrįso. Visi mirtininkai buvo išskirstyti po įvairius Rusijos lagerius – Komijoje, Jakutijoje, dalis pateko į Vladimiro kalėjimą, kuriame buvo nukankintas vyskupas Mečislovas Reinsys.

Visą Norilsko sukilimo eigą nuosekliai aprašė knygos *Likimo išbandymai* autorė Joana Ulinauskaitė-Mureikienė.

(Bus daugiau)

Seminaras pamario krašte

Emilija Algaudė Bukontienė,
Kraupiško (Uljanovo)
vidurinės m-los mokytoja

Pasibaigus mokslo metams Karaliaučiaus srities regioninės lietuvių kalbos mokytojų draugijos pirmininkas Aleksas Bartnikas sukviečia krašte dirbančius lietuvių kalbos, etnokultūros ir muzikos mokytojus į tradicinį vasaros seminarą. Jie organizuojami vis kitame Lietuvos regione. Šiame seminare tema – „Vaiko etnokultūrinis ugdymas: tradicijos ir plėtros galimybės, tikslas – etnokultūros, tautiškumo tradicijų puoselėjimas, tautinės savimonės formavimas“.

Mus priėmė Šilutės rajono švietimo pagalbos tarnyba, vadovaujama Juditos Blinkevičienės. Draugijos pirmininkas A. Bartnikas supažindino su lietuviškuoju švietimu Karaliaučiaus krašte. Lietuviškos klasės, lietuvių kalbos, etnokultūros, muzikos fakultatyvai, būreliai, vaikų folkloro ansambliai veikia 24 srities švietimo įstaigose. Šilutės rajono švietimo skyriaus vedėja Birutė Tekorienė linkėjo gerų akimirų, sakydama, kad jų rajone grožį ir gyvenimą kuria žmonės ir vanduo.

Seminare dalyvavo Lietuvos respublikos švietimo ir mokslo ministerijos specialistai Petras Navickas ir Daiva Žemgulinė. P. Navickas perdavė kanclerio Dainiaus Naumgaudžio sveikinimus, kalbėjo apie darbinis klausimus, ataskaitas, sutarties pratęsimą.

Lietuvos respublikos Užsienio reikalų ministerijos užsienio lietuvių departamento specialistė Aušra Dumbliauskienė pasidžiaugė, kad su Karaliaučiaus srityje dirbančiais mokytojais tęsiasi bendradarbiavimas, nors šią sritį nuo Naujųjų metų globoja švietimo ir mokslo ministerija. P. Aušra priminė, kad liepos 17 d. įrašyta į atmintinų dienų sąrašą kaip pasaulio lietuvių vienybės diena, kalbėjo apie ministerijos skelbiamus kon-

kursus užsienio lietuviams.

Šiame seminare dalyvavo Marijampolės kolegijos dėstytoja Valė Sorakaitė ir kalbėjo apie lietuvių kalbos morfologijos normas, jų taikymą, pedagogų tarmės svarbą mokymo procese, lietuvių kalbos tarmes, nes šie metai paskelbti tarmių metais.

Šilutės turizmo ir paslaugų verslo mokyklos direktorius Pranas Avižinis supažindino su krašto istorija, kalbėjo apie baltų gentis, lietuvių kovas su kryžiuočiais, lietuvininkų padėtį, įžymius žmones, padėjusius lietuvių raštijos pagrindus, artėjantį K. Donelaičio 300-ųjų metinių jubiliejų.

Turizmo ir paslaugų verslo mokyklos kiemelyje vykusioje vakaronėje „Šilutės folkloras“ žiūrėjome nuotaikingą šio kolektyvo programą „Laimužės lemta“. Ansamblio „Verdainė“ vadovė, Lietuvos liaudies kultūros centro folkloro kolektyvų konsultantė Regina Jokubaitytė papasakojo apie pamario krašto folklorą, ansamblio repertuarą, pasiruošimą 2014 m. Lietuvių dainų šventei.

Antrąją seminario dieną vyko į Kintus, bažnytkaimį Kuršių marių krante, į Vydūno kultūros centrą, kurio direktorė Rita Tarvydienė papasakojo apie muziejų, kuris įkurtas 1994 m., supažindino su Mažosios Lietuvos filosofo, rašytojo, kultūros veikėjo Vydūno (Vilhelmo Storostos) gyvenimu, asmenybe ir kūryba. Apžiūrėjome muziejuje rodomą Vydūno knygų, fotografijų, laiškų, atvirukų kolekciją, pamatėme garsiąją Vydūno arfą, kurią vyduniečiai parvežė iš Talino.

Kintuose dalyvavome ugdymo programoje „Senieji pamario krašto amatai“, klausėmės pasakojimo apie vėtrunges – prietaisą vėjo kryptį rodyti. Šiame krašte vėtrungė dar vadinama vėjarode, vėlunga, velunga, vėlūku. Jos sukasi vėjuje, turi oficialius ženklus, rodančius, kuriai vietai priklausė valtys. Vė-

rungių tėvu laikomas Ernestas Vilhelmas Berbomas, gyvenęs XVIII š. pab. – XIX š. pirmojoje pusėje Muižės dvare, Šilutės rajone.

Atvykome į vienintelę Nemuno salą Rusnę, kur etnokultūros centre klausėmės etnokultūros ir informacinio centro direktorės Birutės Servienės pasakojimo apie bažnytkaimį, salą, dvarą, tiltą, pavasarinius potvynius, Rusnės gamtinį ir istorinį paveldą. Taip pat dalyvavome ugdymo programoje, kur p. Birutė supažindino su karpinių menu, patys karpėme kaimo gryčios langų užuolaidėles. Pasivaikščiujome po salą, kur yra 186 liepų alėja, iki Lietuvos sienos, pabuvojome Uostadvarėje prie vieno seniausių taisyklingo aštuonkampio formos švyturio, klausėmės pasakojimo apie vandens kėlimo stoties darbą. Lankėmės Rusnės etnografinėje sodyboje – muziejuje, įkurtame 1997 m. Valerijos ir Kazimiero Banių iniciatyva Skirvytėlės kaime. Žvejo sodybą sudaro gyvenamasis namas, tvartas, daržinė ir malkinė.

Paskutinįją seminario dieną rinkomės Šilutės F. Bajoraičio viešojoje bibliotekoje, kur jos darbuotojai dalijosi patirtimi, supažindino su atskirų bibliotekos skyrių darbu. Šiame erdviame pastate biblioteka įsikūrusi nuo 2006 m. Ji pavadinta poeto, publicisto, visuomenės veikėjo Fridricho Bajoraičio, kuris 1905 m. įsteigė pirmąjį kilnojimąjį knygynėlį, vardu. Biblioteka turi daug bendradarbiavimo partnerių, organizuoja įvairius renginius: kūrybinius auklėjimo užsiėmimus, tradicinius auklėjimo užsiėmimus, tradicines lietuvių tautos šventes, Knygos muziejų.

Pabuvojome vienintelėje mieste Žibų pradinėje mokykloje, kurioje mokosi 280 moksleivių. Direktorė Elena Šarkienė supažindino su mokyklos, kuri pasirinko meninio ugdymo kryptį, darbu, apžiūrėjome šviesius, skoningai įrengtus kabinetus.

Nukelta į 6-tą psl.

KANADOS ĮVYKIŲ APŽVALGA

Studijų kokybė ir kaina

Paskelbti 2013 pasaulinės universitetų apklausos ir vertinimo duomenys. Juose pažymėta, kad buvusią geriausiąją Kanados aukštojo mokslo įstaigą Montrealio McGill universitetą aplenkė Toronto universitetas (ON). Pagal pasiektus mokslo rezultatus jam ši žinoma tarptautinė vertinimo įstaiga paskyrė 17 vietą. Montrealio McGill universitetas iš 18 vietos nustumtas į 21-ąją. Gana neblogai įvertinti ir kiti Kanados universitetai. Vertinimo sąrašuose įrašytos 26 Kanados aukštosios mokyklos – trimis daugiau nei

praėjusiais metais. Penkios iš jų pakliuvo į geriausiai įvertintų šimtinę. Be Toronto ir Montrealio universitetų, neblogai įvertinti Br. Kolumbijos (49), Montrealio (92) ir Albertos (96) universitetai. Gerėjant aukštojo mokslo kokybei, deju, didėja ir studijų kaina. Aukštasis universitetinis išsilavinimas Kanadoje pastebimai pabrango keleriopai. Daugiausia moka Ontario provincijos studentai. Vidutinis vienerių metų studijų mokestis nuo \$1,464 1990-91m. išaugo iki \$6,348 (1912-1913) ir manoma, kad jis dar didės.

Brangsta dirbama žemė

Netikėtai brangsta dar viena nekilnojamojo turto rūšis – dirbama žemė. RE/Max nekilnojamojo turto prekybos verslovė skelbia, kad didėja dirbamos žemės paklausa tarp norinčių ūkininkauti. Bet pasiūla jau nebepatenkina visų pirkėjų, ir toks atotrūkis tarp paklausos ir pasiūlos didina dirbamos žemės kainas. La-

biausiai pabrango dirbamos žemės Albertos, Saskatchewan ir Ontario provincijose. Didžiausia žemės kaina Bradford (Ontario) – mokama \$25,000 už akrą – 25% daugiau nei praėjusiais metais. Pati brangiausia žemė Fraser slėnyje (Br. Kolumbija). Čia už akrą mokama \$40,000 – \$60,000.

Gaisrai greitesni ir pavojingesni

Kanados gaisrininkų tarnyba primena, kad prieš prasidedant šildymo sezonui, būtina pasirūpinti ir gaisro apsaugos priemonėmis, pirmiausia – garsine įspėjimo įranga. Ji turėtų būti kiekviename namo aukšte. Ilgamečiai gaisrininkų stebėjimai rodo, kad dabartinės statybos namai su modernia įranga ir statybinėmis medžiagomis, kilus gaisrui, sudega daug greičiau nei senesni namai. Gaisro stiprumą ir greitį nulemia būste esantys baldai, kurių gamybai dažniausiai naudojamos degios sudėtinės dalys. Šiuolaikiniai gyvenamieji būstai sudega 8 kartus greičiau ir išskiria 200 kartų daugiau dūmų nei prieš 50 metų degę namai. Dar prieš 30 metų asmuo iš degančio namo, suskambus gaisro signalui, galėjo išsigel-

bėti per 8 min. Šiandien asmuo iš degančios patalpos turi tik dvi minutes ar dar mažiau laiko savo gyvybei išgelbėti. Atliktas bandymas laboratorijoje parodė, kad, uždegus vidutinio dydžio kambarį su šiuolaikiniais baldais, liepsnos išplinta per 3 min; anksčiau tas pats veiksmas būtų užtrukęs bent 30 min.

Šiuolaikinio gaisro metu nukenčiama ne tik nuo ugnies, bet ir teršalų, kuriuos išskiria degantys baldai ir daiktai: jie mirtinai pavojingi ir gaisrininkams, ir nelaimės ištiktiems žmonėms. Gaisrininkams rūpestį kelia vis dažniau ant stogo tvirtinamos plokštės saulės energijai gauti. Gaisro metu sunkiau, o kartais ir neįmanoma dėl pritvirtintų plokščių atidaryti degančio namo stogą.

Naujas mokestis už paslaugą

Nuo spalio mėnesio Ontario provincijos gyventojai, besigydančys įvairias vėžines ligas, turės mokėti vienkartinį mokestį – \$100 už kelionę į paskirtą gydymo centrą. Lig šiol jau daugiau kaip 60 metų tokius ligonius, kuriems buvo skiriami įvairūs vėžio gydymo būdai ir kurie dėl įvairių priežasčių negalėjo patys atvykti į sveikatos įstaigą, atveždavo Kanados vėžio ligų draugijos savanoriai talkininkai. Tokias ligas besigydančiams pacientams tenka apsilankyti gydymo įstaigoje vidutiniškai 10-17 kartų.

Kanados vėžio ligų draugija šioms kelionėms kasmet išleidžia \$6 mln., naudojamos nedidele federacinės vyriausybės ir rėmėjų parama. Savanoriai talkininkai per metus pristatydavo gydymui ir patikrinimui daugiau kaip 15,000 sergančiųjų, nuvažiuodami kasmet 12 mln. km. Tačiau vien pastaraisiais metais daugiau kaip penktadaliu pagausėjus tokios paslaugos reikalingų žmonių, Vėžio ligų draugija pritrūko lėšų. Vienkartinis mokestis padės užtikrinti, kad visi besigydančieji laiku gautų būtiną pagalbą.

Pagal *Canadian Press* parengė S. Katkauskaitė

Seminaro dalyviai pamario krašte

LIETUVIŲ TELKINIUIOSE

London, Ontario, Jurgis ir Anelė Aušrotai atšventė 65 m. santuokinio gyvenimo sukaktį. Mišių metu specialų palaiminimą jiems suteikė prel. J. Staškevičius ir kun. A. Babonas. Nuotraukoje (A. Valaškevičienės) – šventovėje jie su giminėmis ir artimaisiais

Vokietija

MININT IŠKILIAUS KULTŪROS VEIKĖJO VYDŪNO 145-ąsias gimimo ir 60-ąsias mirties metines Detmolde buvo atidengtas jam skirtas paminklas ir atminimo lenta. Vydūno bronzinis biustas buvo įtvirtintas nišoje namo, kuriame po karo jis gyveno. Renginyje dalyvavo Lietuvos kultūros viceministeris R. Jarockis, Užsienio reikalų ministerijos informacijos departamento direktorius G. Puodžiūnas, Lietuvos ambasadorius Vo-

kietijoje D. Matulionis, Lietuvos atašė Vokietijoje G. Žaidytė ir Vydūno draugijos Vilniuje delegacija. Vydūno atminimą taipgi pagerbė Europos parlamento Užsienio reikalų komiteto pirmininkas E. Brok, Vokietijos užsienio reikalų tarnybos, Lippe rajono, Detmoldo miesto atstovai. Vydūno veikla ir gyvenimas buvo susijęs su Vokietija ir Lietuva. Jis studijavo Berlyno, Greifswaldo, Halle ir Leipzigo universitetuose. Kurį laiką dėstė lietuvių kalbą ir skaitė kursą apie lietuvių kul-

tūrą prie Berlyno universiteto veikusiame Rytų seminare. Vokiečių spaudoje buvo spausdinami jo straipsniai. Vydūnas vokiečių kalba parašė veikalą *Septyni šimtmečiai vokiečių ir lietuvių santykių*, kuris išleistas 1932 metais Tilžėje.

Vertimas lietuvių kalba pasirodė 2001 metais Vilniuje. Vydūnas po karo paskutiniuosius septynerius metus gyveno Detmolde. Čia buvo ir palaidotas. Lietuvai atgavus nepriklausomybę, jo palaikai parvežti į Lietuvą. JA

Seminaras pamario krašte

Mūsų karpiniai. Rusnės etnokultūros ir informacijos centras

Atkelta iš 5-to psl.

Seminaro apibendrinime dalyvavęs Lietuvos respublikos konsulato Karaliaučiuje generalinis konsulas Vaclovas Stankevičius dėkojo srities mokytojams už darbą, kalbėjo apie konsulato darbą – plėsti lietuvių Karaliaučiaus srityje. A. Bartnikas dėkojo už nuoširdų priėmimą, šilumą, kurią jautėme seminario metu, pasidžiaugė, kad Lietuvoje yra tokių kolegų, kurie supranta mūsų darbą ir poreikius, pabrėžė aukštą seminario lygį, tinkamą pasirušimą ir išbaigtumą.

Nuoširdžiai dėkojame Šilutės rajono švietimo pagalbos tarnybos direktorei Juditai Blinkevičienei, kuri, atidėjusi savo darbus, visas tris dienas mumis rūpinosi, globojo, lydėjo ir organizavo seminario darbą, ir visam jos vadovaujamam kolektyvui. Ypatingą padėką

reiškiame Šilutės turizmo ir paslaugų verslo mokyklos direktoriui Pranui Avižiniui, visam mokyklos personalui už sudarytas puikias gyvenimo sąlygas ir labai skanų maistą.

Seminara parėmė Lietuvos respublikos Švietimo ir mokslo, Užsienio reikalų ministerijos Mažosios Lietuvos fondas. Organizacinio pobūdžio pagalbą teikė Vilniaus vidurinė mokykla Lietuvių namai. Dėkojame už tas nuostabias bendravimo akimirkas, nes mes, pasklidę po įvairias Karaliaučiaus srities mokyklas, susitinkame tik bendruose renginiuose. Susirinkę aptarėme aktualius darbo klausimus, sprendėme iškilusias problemas. Ačiū visiems, prisidėjusiems prie šio seminario tokia gražiame gamtos kampelyje organizavimo. Visiems seminaro dalyviams išeiktos pažymos apie dalyvavimą ugdymo programoje.

Ntrs. E.A. Bukontienės

Australija

MELBURNO LIETUVIŲ CHORAS "DAINOS SAMBŪRIS" surengė popietę-koncertą Lietuvių Namų salėje. Pranešėja Edvina Micaloff tarp kitko popietės dalyviams užminė ir nemažai mįslių. Chorui dirigavo Birutė Prašmutaitė, akompanavo Zita Prašmutaitė. Pradžioje padainuotos dvi dainos – *Pasėjau linelį* ir *Ant kalno karklai siūbavo*, akordeonu pritariant dr. Audrai Mockaitei. Toliau miršrus choras atliko *Dainuokim, dainuokim* ir *Tylus vakaras*, moterys – *Oi neklauski* ir vyrai – *Turtingos panos*. Per pertrauką koncerto dalyviai pasivaišino kava ir pyragais, o taip pat loterijoje galėjo išmėginti savo laimę. Po pertraukos mišrus choras užbaigė koncertą dainomis: *Aš nupirksiu batukus*, *Stovi malūnas*, *Dobilas*, *Naktigonė*, *Ateisiu* ir *Paslaptytys*. Prie dainų prisijungė ir popietės dalyviai. JA

London, ON

SEKMADIENIŲ IR ŠVENČIŲ MIŠIOS aukojamos 3 v.p.p. Mary Immaculate šventovėje, 1980 Trafalgar St., London, ON.

RUGSĖJO 29, sekmadienį, Mišios bus aukojamos už a.a. Oną ir Aleksandrą Kerus. Inf.

SKAITYTOJAI PASISAKO

Kapų dalia

Ten, kur medžiai lyg susikvietė, Kapų dalią tarsi saugo...

Ir tiek kryžių –

Žmogaus mirtį mena...

Gal ir mano motulė

jau tenai miega?...

Ten kapai – Jos rūmai, –

Tylūs nebyliai...

Nesikels, Ji nesiskųs,

Kad Jos patalas kasdien

neklotas, –

Miega Ji ir miega...

Povilas-Paulius,

Muehldorf, 1946.V.5

Atsiuntė Augusta Masionienė,

Wasaga Beach, ON

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LLB.
PACE LAW FIRM

- ◆ ieškiniai dėl žalos, atsiradusios ryšium su kūno sužalojimu
- ◆ imigracija į Kanadą
- ◆ testamentai ir įgaliojimai
- ◆ palikimų administravimas
- ◆ nekilnojamo turto sandoriai
- ◆ konsultacijos Lietuvos respublikos įstatymų klausimais

295 The West Mall, 6th Floor, Toronto, ON M9C 4Z4

Tel. 416 236-3060 Fax 416 236-1809

Tinklapis: www.pacelawfirm.com El. paštas: alpace@pacelawfirm.com

KREDITO KOOPERATYVAS LTD

www.talka.ca

830 Main St. E, Hamilton, ON L8M 1L6
Tel. 905 544-7125 Fax 905 544-7126

SĄSKAITOS		PASKOLOS	
Taupomoji sąskaita	0.25%	Asmeninės nuo	3.25%
Čekių sąskaita iki	0.25%	Nekiln. turto 1 metų	3.25%
INDĖLIAI		TFSA, RRSP ir RRIF	
90 dienų indėliai	0.50%	Kintantčios	0.50%
180 dienų indėliai	0.50%	1 metams	1.60%
1 m. term. indėliai	1.60%	2 metams	1.75%
2 m. term. indėliai	1.75%	3 metams	2.25%
3 m. term. indėliai	2.25%	4 metams	2.40%
4 m. term. indėliai	2.40%	5 metams	2.50%
5 m. term. indėliai	2.50%		

• Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai

• Narių santaupos apdraustos 6 mil. dol. kapitalu ir Kanados valdžios iki \$100,000.0 sumos draudimu

AKTYVAI VIRŠ 80 MILIJONŲ DOLERIŲ

Seekite kasdieninę informaciją apie nuosimčius TALKOJE

MASTERCARD KREDITO KORTELĖ

INTERAC KORTELĖ

DARBO VALANDOS

Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais - 9 v.r. - 5 v.p.p.

Trečiadieniais - 9 v.r. - 1 v.p.p., penktadieniais - 9 v.r. - 7 v.v.

Šeštadieniais - 9 v.r. - 12 v.p.p.

Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

Mūsų patriotinė veikla

ALGIMANTAS LELEŠIUS

Esu 1941 m. tremtinys, apdovanotas Sausio 13-osios Atminimo medaliu, 17 metų dirbu didžiausiam Lietuvoje Marijampolės "Tauro" apygardos partizanų ir tremties muziejuje. Jis turi šešias patalpas: didžiausia – tai tremties istorijai skirta salė. Kiti tokio profilio muziejai menkučiai – vieno, pusantro kambarėlio apimties prie Kraštotyros muziejų. Jeigu Lietuva būtų tikra to žodžio prasme patriotinė, tokių muziejų mažiausiai turėjo būti devyni, nes tiek buvo partizanų apygardų.

Mūsų muziejus yra kovinogo patriotizmo sklaidos centras Lietuvoje. Patriotizmui alternatyvos nėra. Mes, politiniai kaliniai, tremtiniai, iš savo kuklių pensijų pastatėme du tūkstančius paminklų Laisvės kovotojų atminimui, parašėme daugiau kaip 600 atsiminimų, organizavome tūkstančius patriotinių renginių. Aš esu Kazlų Rūdos gyventojas, nuo 1990-ųjų iki 1998 metų buvau Lietuvos politinių kalinių, tremtinių sąjungos Kazlų Rūdos skyriaus pirmininkas, Kazlų Rūdos šaulių vado pavaduotojas, Kazlų Rūdos Sąjūdžio rėmimo grupės narys nuo 1988 rugsėjo 5 d. Buvau atsakingas už darbą su politiniais kaliniais ir tremtiniais. Mes pasižymėjome išskirtiniu aktyvumu. 1990 m. buvau organizavęs tris mitingus: vasario 23 d. prie Vykdomojo komiteto dėl mūsų skyriaus įregistravimo (dar prie sovietų valdžios). Tikslą pasiekėme. Kovo 22 d. prie milicijos pastato, kad būtų nuimta sribų atminimui skirta lenta. Tikslą pasiekėme. Beje, milicininkai taip išsigando mūsų mitingo, kad visi iš anksto paliko savo būstinę.

Ir trečias piketas įvyko prie Kazlų Rūdos savivaldybės lapkričio 23 d. dėl sovietinių gatvių pavadinimo pakeitimo. Vietoj Pergalės atsirado M.K. Čiurlionio gatvė, vietoj Tarybų ir Komjaunimo – Atgimimo (tai praktiškai viena gatvė). Vietoj Tarybinių partizanų – Lietuvos partizanų (tai vienintelis toks atvejis Lietuvoje). Net 5 metus (nuo 1990-ųjų iki 1995-ųjų) kovojome ir nugalėjome, kad Stoties (prie Smetonos tai buvo Bažnyčios) gatvė būtų pavadinta vyskupo kankinio Vincento Borisevičiaus vardu. Tai taip pat vienintelis toks atvejis Lietuvoje. Šios gatvės viename gale šventovė, kitame – Tremtinių paminklas – Sibiro Madona, laikanti negyvą kūdikį. Todėl ši gatvė idealiai tiko pavadinti vyskupo kankinio vardu.

Beje, vyskupas gimęs tik už 20 km nuo Kazlų Rūdos Bėrininkų kaime. Jis lankydavo Kazlų Rūdoje savo pusseserę Eleną Urbonavičienę, mylėjo jos vaikus. Ji palaidota senosiose Kazlų Rūdos kapinėse. "Oponentai" atsilygino už

Algimantas Lelešius, 1941 metų tremtinys, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Kazlų Rūdos skyriaus pirmininkas (1990-1998), šaulių būrio vado pavaduotojas, apdovanotas Sausio 13-osios Atminimo medaliu

mūsų aktyvumą daužydami langus, grasindami padegti, nuversti mano motinos tremtinės antkapinį paminklą. Mus morališkai palaikė mons. A. Svarinskas. Mano kvietimu, net 5 kartus buvo atvykęs į Kazlų Rūdą. Pašventino 1995 m. V. Borisevičiaus gatvę, 2000 m. mūsų pastatytą Kazlų Rūdos Švenčiausios Jėzaus Širdies šventovės šventoriuje kryžių vyskupo kankinio V. Borisevičiaus atminimui 2002 m. monsinjoras pašventino išpūdingiausią memorialą "Tauro" apygardos "Žalgirio" rinktinės partizanams, įvykdžiusiems 1947 m. lapkritį ginkluotą rusų kolonistų atsparos punkto Opšrutuose (Vilkaviškio raj.) likvidavimo operaciją. Ši operacija užkirto kelią okupantų užmačioms kolonizuoti Lietuvos kaimą. 2004 m. monsinjoras pašventino vienintelį Lietuvoje paminklą kunigams rezistentams: "Tauro" apygardos įkūrėjui Antanui Yliui ir par-

tizanų kapelionui Justinui Lelešiui-Grafui. Paminklas yra netoli nuo Kazlų Rūdos šventovės.

Dukart (1991 ir 1993) perlaidojom Kazlų Rūdos naujosios kapinės partizanų palaikus. 1990 m. rugpjūčio 25 d. Antano Palubinsko kieme gatvėje, kuri kiek vėliau buvo pavadinta Lietuvos partizanų vardu, savo lėšomis pastaciau paminklą "Tauro" apygardos partizanams. Jis buvo net keturiskart išniekintas, todėl jį vadiname paminklu "kankiniu". 2002 m. paminklas "kankinys" buvo perkeltas į Kazlų Rūdos naujasias kapines, kur yra keletas paminklų partizanų atminimui ir aukštas kryžius (pastatė 1992 m. šaulys Skirmantas Šemeta).

1990-ieji Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo metai – buvo didžiausio dvasinio pakilimo metai. Tada dirbau Kazlų Rūdos vidurinėje mokykloje istorijos mokytoju. Kovo 12 dieną, t.y. antrą dieną po Nepriklausomybės atkūrimo, man pavyko Kazlų Rūdos vidurinės mokyklos Aktų salėje organizuoti išvakarėse atkurtos Nepriklausomybės minėjimą. Sugiedojo me himną. Tai buvo atkurtos Nepriklausomybės pirmasis minėjimas po jos atkūrimo, praėjus vos pusei paros. Susijaudinęs nuėjau į Kazlų Rūdos paštą ir pasiunčiau televizijos laidai "Atgimimo banga" dvi telegramas. Viena Kazlų Rūdos politinių kalinių ir tremtinių vardu pasveikinau Aukščiausiąją tarybą ir jos pirmininką Vytautą Landsbergį su atkurta Nepriklausomybe, kita – visus Lietuvos politinius kalinius ir tremtinius. Antroji telegrama baigėsi žodžiais "Tepadedamums Dievas". Ir koks buvo džiaugsmas, kai "Atgimimo bangos" televizijos laidoje vedėja Nijolė Baužytė pirmąsias perskaitė mano siųstas telegramas!

Nukelta į 10-tą psl.

Prisikėlimo
Kredito Kooperatyvas

*Mūsų tikslas ne pelnas,
bet sąžiningas patarnavimas*

Tel. 416-532-3400
www.rpcul.com

GIC INDELIAI (Pelnų padalinimas netaikomas)		SĄSKAITOS	
1 metų "cashable"	1.30%	Taupomoji sąskaita	1.25%
1 metų	1.60%	Čekių sąskaita iki	0.25%
2 metų	1.75%	Amerikos dol. sąsk.	0.25%
3 metų	1.85%	Amerikos dol. GIC	
4 metų	2.10%	1 metų term. ind.	0.50%
5 metų	2.25%		
RRSP, RRIF pensijų fondai		SUTEIKIAME	
TFSA neapmokestinama taupomoji sąskaita		Asmenines paskolas nuo 5.50%	
TFSA atviras, kintantis	1.50%	Sutarties paskolas nuo 7.00%	
RRSP ir RRIF atviras, kintantis	1.45%	NEKILNOJAMO TURTO PASKOLAS	
1 metų	1.60%	Su nekintančiu nuosimčiu	
2 metų	1.75%	1 metų	
3 metų	1.85%	2.90%	
4 metų	2.10%	2 metų	
5 metų	2.30%	3.00%	
		3 metų	
		3.25%	
		4 metų	
		3.50%	
		5 metų	
		3.65%	
SUTEIKIAME		Uždaras su kintančiu nuosimčiu	
• CMHC APDRAUSTAS nekilnojamojo turto paskolas		2.90%	
• KOMERCINES nekilnojamojo turto paskolas		Atviras su kintančiu nuosimčiu 1, 2, 3 metų	
		3.50%	
		Ribotą kreditą su nekilnojamojo turto užstatu	
		3.75%	
MŪSŲ ADRESAS		Darbo laikas:	
3 Resurrection Road Toronto, Ontario M9A 5G1 Nemok. tel. 1-877-525-RCUL (7285) Tel. 416-532-3400, fax 416-532-4816		Pirm., antr., treč. 9:00 - 3:30 Ketvirt., penkt. 9:00 - 8:00 Šeštadieniais 9:00 - 1:00 Sekmadieniais 8:30 - 12:45	
ANAPILYJE		Darbo laikas:	
Tel. 905-566-0006, fax 905-566-1554 2185 Stavebank Rd. Mississauga, ON L5C 1T3		Ketvirtadieniais 12:00 - 7:00 Sekmadieniais 9:00 - 12:30	

VASARAI
PASIBAIGUS
GRĮŽTAME
PRIE ĮPRASTŲ
DARBO VALANDŲ

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & HEATING
PRIEŠSEZONINIS ORO ŠILDYMO SISTEMŲ
PATIKRINIMAS * IŠVALYMAS * PAKEITIMAS
Skambinti
R. Jareckui
Tel. 416-825-3328

Padėsiu Jums greitai ir gerai parduoti ir nupirkti namą ar butą
Maloniai ir sąžiningai patarnausiu
JURGIS KULIEŠIUS
Jerzy Kulesza M.Eng., Sales Representative
(416) 236-6000 www.sutton.com kuleza@sympatico.ca
Sutton sutton group-
assurance realty inc.,
Brokerage*
Tel. tiesiogiai: 416-568-1604
*INDEPENDENTLY OWNED AND OPERATED

TEIRAUKITĖS PAS MUS!
affiliated

RIČARDAS ir RIMA DREŠERIAI
Affiliated Insurance Management Inc.

- visos draudimo paslaugos – namų, automobilio, komercinės, gyvybės
- konkurencinės kainos – pritaikysime planą Jūsų reikmėms
- dėmesingas patarnavimas, lietuviškai arba angliškai

905-845-4201 + 1-888-384-4444
www.affiliatedinsurance.ca + rickd@affiliatedinsurance.ca
344 Lakeshore Road E., P.O. Box 325, Oakville, ON L6J 5A2

LIETUVOS KULTŪROS ŽINIOS

Koncertas Briuselyje

Briuselio (Belgija) Bozar menų centre po koncerto: M. Pitřenas, Lietuvos valstybinio simfoninio orkestro dirigentas, ir dainininkė Violeta Urmana

Belgijos karališkajame menų centre Bozar buvo pradėta Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai kultūrinė programa. Čia rugsėjo 12 dieną surengtas koncertas, kuriame dalyvavo pasaulyje žinoma operos solistė Violeta Urmana, Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras (dirigentas Modestas Pitřenas). Jo rengėjams buvo suteikta galimybė pasirinkti vakaro metu skambėsiančius kūrinius. Lietuvių atlikėjai pasirinko lietuvių simfoninės muzikos šedevrą M.K. Čiurlionio *Miške* ir dviejų Vakarų muzikos milžinų –

R. Wagner ir R. Strauss kūrinius. Pabaigai V. Urmana dainavo *Ulijoną*, J. Gruodžio harmonizuotą lietuvių liaudies dainą.

Klausytojai ir Bozar centro vadovai lietuvių atlikėjų koncertu liko sužavėti. Vakarykštis renginys įtrauktas ir į tarptautinio Klaros muzikos festivalio programą. Koncertas, kurio salėje klausėsi daugiau nei 2,000 klausytojų, tarp jų ir Lietuvos prezidentė D. Grybauskaitė, Belgijos karalius Phillip, įrašytas ir bus perduodamas per Belgijos radijo muzikos programą.

Knygų festivalis Vilniuje

Antrajame Vilniaus knygų festivalyje buvo paskelbtas pirmus metus teikiamos „Naujojo knygnešio“ premijos laureatas. Juo tapo poetas, vertėjas ir literatūros apžvalgininkas Marius Burokas. Šia premija norima atkreipti dėmesį į tuos, kurie spaudoje ir elektroninėje erdvėje pristato įdomius, vertingus ir skaitytinus tekstus, populiarina gerą literatūrą. Šiame festivalyje šalia kitų įprastinių renginių – susitikimų su autoriais, leidėjais ir dailininkais, pristatytas naujas Donelaičio *Metų* leidimas – kartu su garso įrašu. Leidinį parengė Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas. Knygoje – poema *Metai* – tekstas ir beveik keturias va-

landas trunkantis garso įrašas. Leidinyje pateikta naujausias tyrinėjimais paremta šio lietuvių literatūros klasiko kūrinio redakcija, kurią parengė dr. M. Vaicekuskas. Vilniaus knygų festivalio organizatoriai ir dalyviai pradžiugino pranešimas, kad kultūros ministerija skiria 200,000 Lt užsienio autorių knygų vertimui ir leidybai. Ministerijos parama skirta H. Herrera romano *Frida*, A. Applebaum knygos *Geležinė uždanga* ir M. Šiškinio *Vėneros plaukas* vertimui ir leidybai. Paramos sulauks ir G.M. Tavares romano *Jeruzalė*, J.L. Haley biografinės knygos *Vilkas*. *Džeko Londono gyvenimai*, S. Rushdie *Džozef Anton* vertėjai bei leidėjai.

Tautinių bendrijų šventė

Rugsėjo 13-15 d.d. Vilniuje, Gedimino prospekte, vyko 5-oji Tautų mugė. Meno šventės „Draugystės žiedas“ rengėjai – Lietuvos tautinių bendrijų – karaimų, totorių, lenkų, rusų, vokiečių, ukrainiečių, gudų ir lietuvių – meno kolektyvai. Koncertinėje programoje buvo pakviestos dalyvauti ir grupės iš Lenkijos, Airijos, Ukrainos, Gudijos; surengtos Gdansko (Lenkija) kultūros dienos. Gedimino prospekte prekystalius įsirengė šimtai amatininkų, atskira aikštelė buvo skirta lėlininkų darbams. Lukiškių aikštėje vakare mugės svečių dėmesį

patraukė ugnies reginys „Ženkla pagal K. Donelaičių“ – sukurta iš medžio ir šiaudų 6 metrų aukščio ir tiek pat pločio K. Donelaičio *Metams* skirta ugnies skulptūra *Sodas*.

Visas tris dienas Gedimino prospekte vyko pirmasis Lietuvoje Bulvių festivalis. Nuo Pirmojo pasaulinio karo laikų išlikusiame 500 litrų talpos katilė išvirta koše nepamamai buvo vaišinami mugės lankytojai. Netrūko ir kitokių bulvinių patiekalų, netgi buvo galima nusipirkti savų, Lietuvoje išvestų bulvių. Savo tautiniais patiekalais vaišino ir kitų bendrijų atstovai.

Pagal Lietuvos spaudą parengė S. Katkauskaitė

Kas išlieka, kai nebelieka nieko...

Atminties archeologija. Dalia Sruogaitė, Vilnius, Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas. 2012m., 231 p.

SIGINA KATKAUSKAITĖ

Knygos autorė – Dalia Sruogaitė-Bylaitienė (g. 1925, Kaune), rašytojo Balio Sruogos duktė. Antrojo pasaulinio karo įvykiai ją drauge su motina istorike Vanda Daugirdaitė-Sruogiene (1899-1997) nubloškė į Vokietiją. Ten Bonnos universitete studijavo muzikologiją ir meno istoriją, lankė teatrologijos seminarą Kiolno universitete. Persikėlusį į JAV, aktyviai dalyvavo Čikagos lietuvių kultūriniame gyvenime, teatrinėje veikloje, „Margučio“ radijuje įsteigė savaitinę literatūros valandėlę „Pelkių žiburėlis“, kuriai iki 1977 m. vadovavo. Režisavo daugelį radijo pastatymų, tarp jų – B. Sruogos dramą „Apyaušrio dalia“. 2001 m. sugrįžo į Lietuvą.

Šiomet ankstyvą pavasarį Lietuvoje buvo paminėta liūdna sukaktis – 70-metis, kai vokiečių naciai 1943 metų kovo mėnesį į Štuthof koncentracijos stovyklą atvežė 46 lietuvių įkaitus, apkaltintus antinacine propaganda; dar po mėnesio – keliolika žurnalistų. Suimtuosius kalino itin sunkiomis sąlygomis. Iš 46 lietuvių įkaitų grupės nuo bado, ligų ir smurto žuvo 11, kiti grįžo namo fiziškai ir psichologiškai suluošinti. Tarp jų ir rašytojas Balys Sruoga, vėliau kalinimo patirtį aprašęs romane *Dievų miškas*. Deja, rašytojas, grįžęs namo Vilniuje, nerado šeimos – žmona su dukra, tikėdamos surasti B. Sruogą Vokietijoje, vengdamos sovietinės prievartos, buvo pasitraukusios į Vakarų. Rašytojas B. Sruoga 1947 m. mirė Vilniuje. Mes žinome apie rašytojo kūrybą, tačiau tragiško likimo jo asmenybė lig šiol tarsi šešėlyje, dar mažiau žinome apie jo šeimos likimą po rašytojo įkalinimo.

Dalios Sruogaitės, vienintelės B. Sruogos dukros, atsiminimų knyga prasideda prisiminimais apie vaikystę ir tėvą (I skirsnis – *Balys*). Kaip autorė rašo knygos užsklandoje – ji pakartoja 1974 m. Čikagoje išleistą knygą *Balys Sruoga mūsų prisiminimuose*. Toks pakartojimas nemažina naujosios knygos vertės – jau užaugo skaitytojų karta, tikrai neskaičiusi išeivijoje išleistos pirmosios knygos. Pirmajame skirsnyje su meile, ryškiai aprašyta senelių, mamos tėvų Daugirdų tėviškė Būgiuose, valstietiškojo kaimo kasdienybė, šiek tiek romantiizuota miesto mergaitės akimis. Dukros prisiminimai apie Balį – taip mažoji Dalia vadina savo tėvelį, mums parodo mažai žinomą poeto, dramaturgo Balio Sruogos asmenybės ir jo privataus gyvenimo pusę, santykius su žmonėmis, besąlygišką, bet reiklį meilę savo dukrai. Šioje dalyje aprašoma prieškarinės nepriklausomos Lietuvos laikinosios sostinės gyvenimas, vėliau kūrimasis atgautame Vilniuje. Dalios vaikystė jos tėvų, Lietuvos inteligentų namų aplinkoje, buvo lydima susitikimų, pokalbių su tuometiniais kultūros, meno veikėjais, ypač teatro žmonėmis. Su daugeliu iš vaikystėje sutiktųjų vėliau Dalia ir praėjo išvietintojo žmogaus kelią, dalijosi išeivijos gyvenimo duona.

Didelis kontrastas tiems pulsuojantiems taikaus gyvenimo įvykiams, žmonių nuotakoms ir lūkesčiams – ateinanti juodoji neganda: sovietinė okupacija, vežimai į tremtį, pagaliau – karas... Viską turėjusi šeima pradeda netekėlių kelionę – iš pradžių netenka turto, namų, paskui – artimųjų, tėvynės ir galiausiai – mylimo Balio (II skirsnis *Geso saulė netekėjus*).

Jaunos mergaitės (karui prasidėjus Daliai buvo 15 metų) atmintis stebėtinai ryškiai atkuria buvusio gyvenimo vaizdus ir nuotaikas,

sutiktų žmonių paveikslus. Bet autorė, pradėjusi rašyti šią knygą po daugelio dešimtmečių, norėjo būti kiek įmanoma tikslesnė ir bešališkesnė.

Nepasikliaudama vien savo atmintimi, ji pakvietė prisiminimais pasidalinti to aprašomojo dešimtmečio bendrakeleivius ir liudininkus, pirmiausia, savo mamą istorikę Dalią

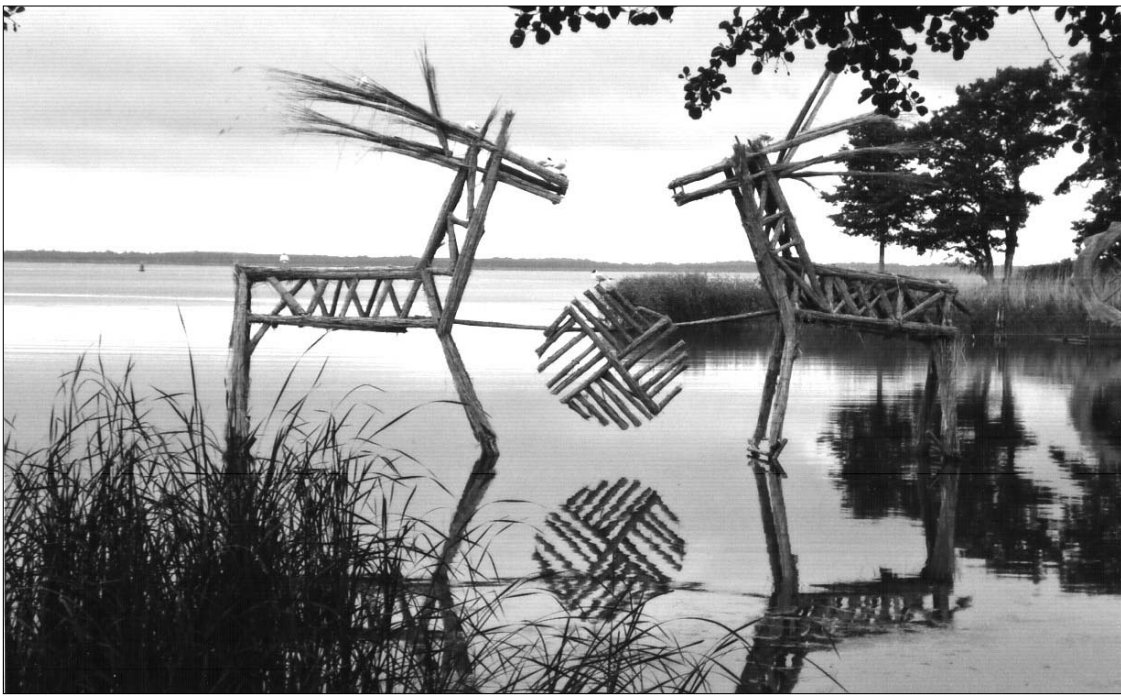
Dalia Sruogaitė-Bylaitienė

Daugirdaitė-Sruogienę ir teatrologą Jurgį Blekaitį (1917-2007), su kuriuo pereita (ne perkeltine – tiesiogine prasme) per niokojančio karo ugnį. Taip knygoje suklostyti trijų skirtingų žmonių atsiminimai: pačios autorės Dalios Sruogaitės, jos mamos, žinomos istorikės Dalios Daugirdaitės-Sruogienės, ir bendražygio Jurgio Blekaitio, leidusio panaudoti knygai jo Daliai rašytus laiškus. Pasakojamą pirmuoju asmeniu jaunutės Dalios daugiau išorinį aprašymą labai įdomiai papildo intarpai, rašyti giliau įvykius ir jų prasmę supratusios mokslininkės istorikės ir asmeninę dramą išgyvenančios moters, labiau nei kiti nujautusios Lietuvos išblaškytų žmonių ir pasilikusių gimtinėje tragediją. Jurgio Blekaitio, teatrologo, režisieriaus, aktorius, poeto, kūrybingo „išblokštojo žmogaus“ (prel. P. Gaidos apibūdinimas – S.K.) laiškų ištraukose vaizdžiai aprašomos lemtingosios kelionės į nežinią jausminės patirtys, ilgam įsirėžusios į atmintį tuometinės būsenos. Taip skaitytojui atkuriamas beveik trimatis prieškarinės Lietuvos žmonių likimo lemtingasis dešimtmetis – su daug žadančia gyvenimo Lietuvoje pradžia, karo sudaužytomis viltimis ir vėliau sekinančia bėglio, išvietintojo žmogaus būtimi.

Didžioji knygos dalis skirta gyvenimo aprašymui autorės jaunystės metais. Tad nenuostabu, kad rašytoja tą laikotarpį prisimena jaunos, energingos, sumanios ir negandų užgrūdintos merginos žvilgsniu, tik probėgšmais užsimindama apie sudėtingas tarptautines politines aplinkybes, nesutarimus ir varžytines su kitataučiais ar tautiečių tarpusavio pasistumdymus. Jaunystė net ir sunkiausiomis sąlygomis sugeba šypsotis, matyti gyvenimo grožį ir prasmę. Tad knygos autorė kartais su ironiška šypsena, kartais valiūkiškai prisimena netgi

Nukelta į 9-tą psl.

Kuršių marios, einant Juodkrantės link

Ntr. G. Paulionienės

Kas išlieka, kai nebelieka nieko...

Atkelta iš 8-to psl.

pačias sunkiausias dienas, ne visada patraukliais keliais ieškant maisto, drabužių, galimybių kaip nors išgyventi, kartu išsaugant savo žmogiškąjį ir tautinį orumą. Ir niekada neprarandant vilčių dėl ateities, svajonių išsipildymo. Šie pabėgėlių jaunimo broožai net ir pusalkanio gyvenimo dienomis juos vedė į sugriautos Europos universitetus ar mokyklas, skatino burtis į dainos ar šokių grupes, ieškoti prasmingos ir reikalingos visuomenei ar švietimui veiklos šviesiečių ar ateitininkų gretose.

Skaitome ir apie lietuviško teatro, mokyklų, laikraščių atsiradimą, didesnių ir mažesnių lietuviškųjų laikinių bendrijų šventes ir kasdienybę Greifswald, Lueneburgio, AltGarges, Hiddeseno, Detmold, Bonnos, Augustdorfo, Oberkasselio ir kitose anglų zonos stovyklavietėse. Atsiminimai, rašyti iš geroko laiko nuotolio, autorei leido vienu

kitu sakiniu parodyti pasitraukusių iš Lietuvos žmonių, sutiktų pokarinėje Vokietijoje, likimus jau vėliau, jiems apsigyvenus JAV ar kitose pasaulio valstybėse, dirbant išėivijoje visuomeninį, švietimo darbus ar pranykus be žinios pasulyje.

Knygoje įdėtas nuotraukų rinkinys papildo tekstą. Jose ir mažosios Dalios vaikystės, Sruogų šeimos ir jų artimųjų veidai, Vokietijos laikotarpio asmeninių dokumentų kopijos ir nuotraukos, prisiminimų puslapius darančios įtaigesniais. Skaitydamos knygą ir žvelgdamos į aprašomų žmonių veidus jauti, kaip jie pamažu tampa geriau pažįstami, labiau suprantami jų likimo posūčiai.

Apie Lietuvos išvietintųjų žmonių patirtį parašyta nemažai atsiminimų, romanų ir poezijos, kur atspindėta skaudanti gimtinės, artimųjų netektis ir daugeliui lemtinga atskirtis nuo kūrybą ir talentus maitinusios lietuvių kalbos ir kultūros. Dalios Sruogaitės atsi-

minimų knyga skaitytojams, manau, bus patraukli atidesniu žvilgsniu į rašytojo Balio Sruogos asmenybę, vaizdingu ir įtaigiu įvykių, žmonių, praradimų aprašymu jų pernelgy nedramatizuojant, mokėjimu su žaisminga ironija matyti save ir kitus.

Autorės kartos patirtis svarbi ne tik geresniam vieno istorinio tarpsnio pažinimui. Šiandien, kai iš Lietuvos į pasaulį savo noru vyksta šimtai jaunų žmonių, ieškančių kitokio gyvenimo galimybių ar nuotykių, norėtusi, kad išvykstantieji būtų skaitę šią knygą, kurios leidybą parėmė Lietuvos kultūros ministerija.

Atminties archeologija – gyvas ir jautrus pasakojimas apie tai, kaip išgyventi ir sunkiausiu metu, išsaugant ryšius su artimaisiais, draugais, neprarandant savo tautinės savasties ir žmogiškojo orumo, atjautos kitam. Tik visa tai išlieka, kai nebelieka nieko, tvirtina šios knygos autorės Dalios Sruogaitės ir jos bendrarašygių patirtis.

PAREMKITE Tėviškės žiburius auka ar rėmėjo prenumerata, testamentiniu palikimu. Iš anksto dėkingi – TŽ leidėjai

OVER A CENTURY OF SERVICE

1874

Turner & Porter

LAI DOTUVIŲ NAMAI

TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

ROYAL LEPAGE

Jeji norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižaduo mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė

2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2

Tel. (416) 762-8255 Fax. (416) 762-8853

HOME OF THE UNBEATABLE MORTGAGE

2.69%
Two Year Closed Mortgage

Free appraisal + \$500 towards closing costs • \$250 referral award*

*PARAMA members only. Must be a qualified mortgage for referral – call for details.

TAUPOMOJI SĄSKAITA

"TFSA" (Neapmokestinama taupomoji sąskaita)	
Kasdieninių kintamųjų palūkanų	1.50%
1 metų	1.65%
2 metų	1.85%
3 metų	2.10%
4 metų	2.25%
5 metų	2.40%

INVESTICINĖ SĄSKAITA

"GIC" INDĖLIAI (Pelno padalinimas netaikomas)	
1 metų	1.55%
2 metų	1.75%
3 metų	2.00%
4 metų	2.10%
5 metų	2.30%
1 metų iškeičiamas	1.35%
1 metų JAV dolerių	0.40%

KASDIENINIŲ PALŪKANŲ TAUPOMOJI SĄSKAITA 1.35%

"PLANAS 24" Kasdieninių palūkanų čekių / taupomoji	
Balansas: \$0 – \$4,999.99	0.025%
\$5,000.00 – \$9,999.99	0.100%
\$10,000.00 – \$24,999.99	0.150%
\$25,000.00 – \$59,999.99	0.250%
Virš \$60,000.00	0.500%

PLANAS 24

Aukštesni
nuošimčiai ir
nemokami čekių
patarnavimai

JAV DOLERIŲ KASDIENINIŲ PALŪKANŲ 0.10%

PASKOLŲ NUOŠIMČIAI

NEKILNOJAMO TURTO PASKOLOS

Atviras, kintamųjų palūkanų	3.25%
Uždarytas, kintamųjų palūkanų	2.90%
1 metų	2.90%
2 metų	2.69%
3 metų	3.10%
4 metų	3.25%
5 metų	3.25%

Komercinės kredito paskolos suteikiamos pagal pareikalavimą

PENSIJŲ FONDAI

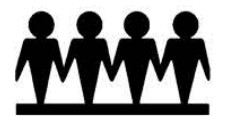
Kasdieninių kintamųjų palūkanų 1.40%	
1 metų	1.65%
2 metų	1.85%
3 metų	2.10%
4 metų	2.25%
5 metų	2.40%

RIBOTAS KREDITAS SU NEKILNOJAMO TURTO UŽSTATU 3.50% ir aukščiau

ASMENINĖS PASKOLOS 5.50% ir aukščiau

ASMENINIS RIBOTAS KREDITAS 7.0% ir aukščiau

Visi pateikti nuošimčiai gali būti keičiami be įspėjimo

PARAMA

www.parama.ca

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS PARAMA

Palankūs nuošimčiai. Malonus ir sąžiningas asmeninis patarnavimas.
2975 Bloor W | 416-207-9239 | Pirm-treč 9-3.30 | Ketv-penk 9-8 | Šešt 9-1
1573 Bloor W | 416-532-1149 | Pirm-treč 9-3.30 | Ketv 9-6 | Penk 9-3.30 | Šešt uždaryta

AKTYVAI per \$215,000,000

ORTODONTĖ

Dr. Skaistė Našlėnaitė
D.D.S., M.Sc., Ortho. Dip., FRCDC (C)

Royal York Orthodontics
3029 Bloor Street West

(prie naujos "PARAMOS")

Toronto ON, M8W 1C5

Tel. (416) 207-0885

www.RoyalYorkOrtho.com

Kviečiame mažus ir didelius!

Mūsų patriotinė veikla

Atkelta iš 7-to psl.

Mes, kazlų rūdiečiai, pirmieji pasveikinome Lietuvą su atkurtą Nepriklausomybę. Aktyviai dalyvavome 1991-ųjų Sausio įvykiuose. Mes, penki šauliai, mokytojas ir trys moksleiviai buvome apdovanoti Sausio 13-osios Atminimo medaliais. Pagal šį rodiklį Kazlų Rūdai neprilygsta joks kitas panašaus dydžio Lietuvos miestas.

Parašiau šimtus straipsnių patriotine tema į įvairius leidinius, rašiau ir į Čikagos *Draugą* ir į Toronto *Tėviškės žiburius*. Didžiausias mūsų pasiekimas yra susijęs su mokykla. Mums pirmiesiems Lietuvoje pavyko pasiekti, kad nuo 2002 metų Kazlų Rūdos savivaldybės mokyklų istorikai ir pilietinio ugdymo mokytojai dešimtoje klasėje Pasipriešinimo istorijai vietoj vienos, numatytos pagal programą pamokos, skiria aštuoniolika pusės Pilietiniam ugdymui skirtų pamokų sąskaita. Kazlų Rūdos Kazio Griniaus gimnazijoje dirba istorijos mokytoja metodininkė Biruta Bujauskienė. Ji didelė Pasipriešinimo istorijos mokymo entuziastė, aktyviai dalinasi savo patirtimi mokytojų istorikų konferencijose. Dabar žymi Lietuvos mokyklų istorikų dalis seka kazlų rūdiečių pavyzdžiu ir Pasipriešinimo istorijai skiria ne mažiau kaip 18 pamokų.

2006 m. lapkričio 21 d. į Kazlų Rūdą atvyko prezidentas Valdas Adamkus. Jis dalyvavo atviroje Pasipriešinimo istorijos pamokoje Kazlų Rūdos Kazio Griniaus gimnazijoje. Pamoką vedė Biruta Bujauskienė. Prezidentui labai patiko pamoka. Apie tai rašiau į spaudą. Prezidentas padėjo vainiką prie memorialo "Tauro" apygardos "Žalgirio" rinktinės partizanams. Jam trumpai pasakojau apie memorialą. Kazlų Rūdos istorijos mokytojų autoritetas dar padidėjo, daugiau atsirado pasekėjų Lietuvos mokyklose. Tikėjomės, kad Švietimo ministerija palaikys Kazlų Rūdos mokytojų iniciatyvą. Bėliko tik tas aštuoniolika pamokų padaryti privalomomis. Būtų padarytas didelis žings-

nis patriotinės mokyklos link. Deja, sulaukėme didelio Švietimo ministerijos pasipriešinimo. 2009-ieji metai buvo 1949-ųjų Vasario 16-osios Partizanų Deklaracijos šešias-

Pergalingas mitingas prie Švietimo ministerijos dėl privalomos 18-os Pasipriešinimo istorijos pamokų programos 10-oje klasėje. Kalba mitingo organizatorius ir vedėjas Algimantas Lelešius

dešimtmečio metai. Deklaracija buvo priimta visų apygardų vadų slaptame suvažiavime Menaičių kaime Priskėlimo apygardoje Žemaitijoje tarp Radviliškio ir Baisogalos. Ta proga mūsų muziejaus vardu kreipiausi į visus Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos skyrius rinkti parašus Švietimo ministerijai, kad būtų visose mokyklose įvestas privalomas aštuoniolikos pamokų Pasipriešinimo istorijos kursas, o metų pabaigoje dešimtoje klasėje egzaminas iš šio kurso, remiantis populiariu Nijolės Gaškaitės *Pasipriešinimo istorijos* vadovėliu. Į egzaminą svečių teisėmis, susitarus su mokyklos vadovybe, gali ateiti vietos politinių kalinių ir tremtinių atstovai ir apdovanoti geriausiai atsakiusius rezistencine literatūra.

Deja, Švietimo ministerija nenorėjo apie tai nė girdėti. Tada ryžausi organizuoti prie Švietimo ministerijos politinių kalinių ir tremtinių protesto mitingus. Pirmasis įvyko 2010 m. gegužės 17 d. Dalyvavo garsūs visuomenės atstovai. Didelis Lietuvos patriotas, publicistas Vilius Bražėnas, gražiai patriotiškai pakalbėjęs, Adolfo Ramanausko-Vanago dukra, seimo narė Aukšutė Skokauskienė, profesorė Ona Voverienė, Sąjūdžio atstovai. Aš buvau renginio vedėjas. Apie mitingą rodė tele-

vizija. Melagingai teisinosi švietimo ministeris G. Stepovičius (liberalas).

Mes mitingavome, o seimo nariai, politinių kalinių ir tremtinių atstovai mums nė

kiek nepadėjo. Tik laukė, kada mes pavargsim. Bet mes dar lig šiol nepavargę. Tais pačiais 2010 m. spalio 11 d. organizavau piketą prie Švietimo ministerijos. Buvome su žaliais raiščiais, o juose – balti Gedimino stulpai, kaip per pirmąjį Sąjūdžio mitingą Katedros aikštėje 1988 m. birželio 24 d. (teko jame dalyvauti). 2011 metais gegužės 23 d. organizavau dar vieną mitingą prie Švietimo ministerijos Vilniuje. Reikalavimai buvo tie patys – 18 privalomųjų Pasipriešinimo istorijos pamokų dešimtoje klasėje. Parašiau keletą kovingų plakatų ir išdalinau dalyviams. Šį kartą Švietimo ministerija nusileido. Švietimo ministeris 2011 m. birželio 6 d. išleido įsakymą skirti Pasipriešinimo istorijai ne mažiau kaip aštuoniolika pamokų. Tai buvo didelis žingsnis į priekį. Dabar jau mokytojai istorikai gali nebijoti galimai neigiamos mokyklų vadovų reakcijos ir istorikų didesnę dėmesį Pasipriešinimo istorijai. Bet yra kita problema. Švietimo skyriai nekontroliuoja, ar visi mokytojai vykdo šį ministerio įsakymą, o Švietimo ministerija nekontroliuoja švietimo skyrių.

Rugsėjis Lietuvoje

Artėja rudeninis virsmas gamtoje – tai rudens pradžia, kuri kartojasi nuo 21 iki 23 rugsėjo dienos. Po tos pradžios mus sutiks "mažasis gamtos stebuklas" – rudens vasara ("bobų vasara"). Pasižvalgykime ir po rugsėjo nakties dangų. Merkurijaus nematysime. Venerą pirmomis mėnesio dienomis vakare dar galima išvysti. Marsą matysime antroje nakties pusėje, tik blausiai. Jupiteris tviskės rytais. Saturnas iki mėnesio pabaigos vakarais.

Rugsėjo pirmoji – mokslo žinių diena. Susitiks bendramžiai, gėlių puokštėmis pasveikins mokytojus. Rugsėjo 8 diena – Švč. Mergelės Marijos gimimo diena. Šilinė. Į Šilinės atlydus suvažiuodavo žmonės iš visos Lietuvos. Lietuvai atgavus nepriklausomybę, Šiluva tapo vienu svarbiausių religinio Lietuvos gyvenimo centru. Kiekviena atlydų diena skiriama vis kitai temai. Švenčiamos kariuomenės, policijos, Bažnyčios tarnų, vaikų ir jaunimo, ligonių, gyvybės apsaugos dienos. Atlydų metu vyksta katechezės, religiniai spektakliai, koncertai.

Rugsėjo 14 diena – Šv. Kryžiaus išaukštinimo diena. Lietuva ne veltui vadinama Kryžių šalimi. Nuo krikščio-

nybės Lietuvoje įvedimo laikų pradėti statyti kryžiai kryžkelėse, prie namų. Garsus Kryžių kalnas Šiaulių apylinkė. Žmonės ne tik iš Lietuvos, bet ir atvykę iš kitų šalių čia dėkoja Dievui ir prašo jo pagalbos.

Rugsėjis senovėje turėjo daug skirtingų pavadinimų: rudens, viržių, šilinio, paukštelėkio. Didžiausi darbai senovėje buvo rugių sėja. Jų laikas buvo garsoji rugsėjo 8-oji. Darbo pradžią nurodydavo paukščiai būriais skrendantys į pietus, o tiksliai, bėgdavo po dirvonus šaukdami "pilk, pilk!" Senoliai, pasižvalgę į rugsėjo žvaigždes, pranešdavo, "kad sietynas ateis lig auštant į pietus, laiks rugius sėti".

Išsikime į rugsėjo gamtą, prisiminkime strazdus giesmininkus, žaliu šieniu saulės atokaitoje pavirstančius į mirguliuojančius pievų gėlynus. Nebegirdėti putpelių ir grėžlių muzikos. Tik dar grynesniais balsais suskambės rudeninės žiogų preliudijos. Neliūdėkim, kad vasara pabėgo. Tik su švelniu jausmu peržvelkim savo gyvenimo tekėjimą gamtos ritmais.

Rasa Norkutė,
Nepriklausomųjų rašytojų sąjungos narė, Klaipėda

DR. STASYS DUBICKAS

DANTŲ GYDYTOJAS

398 Guelph Line, Burlington

(tarp QEW ir Lakeshore Rd.)

Privati AUTO-AIKŠTĖ ("parking")

(905) 333-5553

SMITH MONUMENT CO. LTD

(nuo 1919 metų)

- ▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
- ▲ Puošiame lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
- ▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
- ▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.

Skambinti tel. (416) 769-0674

Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair)
Toronto, Ontario M6N 3P7

DABAR YRA GERA PROGA PARDUOTI namą/condo, kai yra aukščiausios kainos ir GERIAUSIA PIRKTI, kai ipotekos (morgičių) nuosimčiai labai žemi.

Prizadu gerą patarnavimą.

SKAMBINTI

TEODORUI STANULIUI, B.A. broker
RE/MAX WEST REALTY tiesiog 416-879-4937
ar į namus 416-231-4937

Waterside 9th Line DENTAL DENTAL

Dr. Gintarė Sungailienė

(905) 271 7171

(905) 785 3900

1252 Hurontario St.

3945 Doug Leavens Blvd.

Mississauga, L5G 3H3

Mississauga, L5N 0A5

www.watersidedental.ca

www.9thlinedental.ca

FOUR SEASONS REALTY LIMITED Brokerage,
67 First Street
Collingwood,
Ontario L9Y 1A2

Angelė Šalvaitytė, B.A., Broker
pirkimo ir pardavimo atstovė.
Ji mielai jums patarnaus.

705-446-6428
705-445-8500 ext 247

Elektroninis paštas:
angiesalvaitis@rogers.com

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamus, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio Thornbury, The Blue Mountains ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Beisbolo komanda "Kirminai", sudaryta iš įvairių Ontario vietovių (vienas iš Telšių), Vasagoje, ON, vykusiose varžybose šią vasarą laimėjo "Consolation" taure Ntr. V. Navicko

Nebijokite!

Atkelta iš 2-to psl.

Visos jo kelionės ašis ir centras – Kryžių kalnas, tasai nebylus sielų šauksmas, pasak paties Palaimintojo, liudijimas, duotas savo istorijai ir visoms Europos bei pasaulio tautoms. Kryžių kalno papėdėje jis prisiminė visus, kadaise nuteistus ir įmestus į kalėjimą, išsiųstus į koncentracijos stovyklas, ištremtus į Sibirą ar į Kolymą, nuteistus myriop. Čia Pontifikas pagerbė Lietuvos vyskopus kančinius – Vincentą Borisevičių, Teofilijū Matulionį, Mečislova Reinį. Šio krašto žmonėms ir šeimoms pasikartojo ir išsipildė tai, kas jau buvo atsitikę Golgotoje, – sakė Šv. Tėvas. – (...) Betgi Kryžius kartu yra ir "išaukštinimas" (...) Per jį yra

išaukštintas net labiausiai paniekintas ir sutripytas žmogus.

Savo pamokslu Kryžių kalne, tarp kuklių lietuviškų pievų, Jis kalbėjo: Iš šito Kryžių kalno noriu pasveikinti visas jūsų tautos kartas – praėjusias, dabartines, taip pat ir tas, kurios ateis. Visus Lietuvos žemės gyventojus: lietuvius, lenkus, baltarusius, rusų kilmės bei tautybės Lietuvos piliečius ir kitus. Taip pat noriu pasveikinti visas krikščioniškosios Europos tautas. Tegul šis Kryžių kalnas antrojo tūkstantmečio pabaigoje liudija ir skelbia naują, trečiąjį tūkstantmetį, skelbia Išganymą ir Atpirkimą, ko niekur kitur nerasime, kaip tik mūsų Atpirkėjo Kryžiuje ir Prisiėlime. Ryžtingu mostu patatydamas Kryžių kalną Lietuvos, Europos ir pasaulio

centre, jis pakylėjo patį pasaulį jo Kūrėjo akivaizdon. Išaukštindamas Kryžių kalną ne sterilioje erdvėje, bet visoje prieštaringos būties tirštumoje, nedviprasmiškai paliudijo, kad Kryžius niekuomet nebuvo ir nebus praetis, bet visuomet – tik dabarties ženklas. Prisiminė popiežius ir Lietuvos garbinguosius.

Vilniaus arkikatedroje bazilikoje su mumis visuomet yra Šventasis Kazimieras, į mus žvelgia palaimintasis Jurgis Matulaitis, mokęs įveikti blogį gerumu. Istorija lėmė, kad centrinio altoriaus paveiksle visuomet matytume ir Pranciškaus Smuglevičiaus dramatiškaisiais 1799 m. nupatytą Lenkijos globėją, po krikšto paskelbtą ir Lietuvos globėju, Šventąjį Stanislovą. Kaip ir Karolis Vojtyla, jis buvo Krokuvos vyskupas. Galbūt čia prasideda nauja šventumo istorija, bet...

Šiandien mes lenkiamės Jonui Pauliui II, ir aš noriu tai padaryti teigdama tris eilutes iš jo eilėraščio apie Šventąjį Stanislovą:

*Būta žmogaus, kurio dėka
mano žemė atrado
dangiškuosius savo saitus.
Būta tokio žmogaus, būta
žmonių...*

ir jų vis dar esti...

*Jų dėka žemė mato save kaip
naujosios būties sakramentą.*

TRUMPAI

• Taujėnai – nedidelis miestelis Ukmergės rajone, kurio žmonės jau ne vienerius metus susibūrę į bendruomenę stengiasi vardan savo ir kitų ateities. Šio miestelio gyventojai imasi patys kurti sau jaukią aplinką. Miestelio seniūnaitis Hubertas Žižys, sakęs, – "Mes esame iš tos kartos, kuriai per vėlu kažkur emigruoti. Kitas dalykas – kas, jei ne mes sukursime gražesnę gyvenimą. Tad iš kitų bendruomenių semiamės patirties, žiūrime, kuo gyvena kitos bendruomenės, ką pas save galime pritaikyti. Savaime tas problemas kartais iškelia mūsų pačių poreikiai, iš to ir gimsta projektai. Inf.

šaak

"Profesionalų kelias"

ŠIAURĖS AMERIKOS ATEITININKŲ KONFERENCIJA

2014 m. sausio 3-5 d.d.

Renaissance Dupont Circle Hotel, Washington, D.C.

VISI MOKSLEIVIAI, STUDENTAI IR SUAUGUSIEJI Kviečiami

PROGRAMA: "ŠAAKalbos" ("TED talks")

PRELEGENTAI: ambasadorius dr. Žygimantas Pavilionis,
ambasadorė Gintė Damušytė, Virgus Volertas

MENINĖ PROGRAMA: pianistas Edvinas Minkštimas,
Jazz dainininkė Simona Smirnova

Pasidalinsime patirtimis, proga užmegzti ryšius

Platesnės žinios ir registracija: ateitis.org/saak

Rengia: Šiaurės Amerikos ateitininkų valdyba

Tikslas – vienyti lietuvius

Posėdžiavo LR seimo ir PLB komisijos atstovai

Šių metų gegužės 7 d., LR seime prasidėjo Lietuvos seimo ir PLB komisijos posėdžiai. Posėdžio dalyvius pasveikino seimo pirmininkas Vydas Gedvilas. "Mūsų tikslas vienas – vienyti visus už Lietuvos ribų gyvenančius lietuvius, siekti išlaikyti, kurti bei ugdyti lietuvių tautos gyvastį: jos kalbą, kultūrą, papročius, tradicijas ir remti Nepriklausomą Lietuvos valstybę", sakė jis.

Komisijos posėdžiuose, kurie truko tris dienas, buvo kalbama apie "Globalios Lietuvos" programą, lietuvių kalbos vartojimo bei jos išsaugojimo užsienyje ir Lietuvoje problemas. Nemažai dėmesio skirta Lietuvos pilietybės bei Lietuvos ekonomikos ir energetikos projektų plėtojimo reikalams. Posėdžių metu komisija paminėjo Lietuvos gyventojų trėmimo operaciją, vykdytą 1948 m. gegužės 22-23 d.d., aptarė 2014 m. Dainų šventės "Čia mano namai" organizavimo reikalus.

Paskelbtos šešios rezoliucijos. Jose raginama prie vyriausybės įsteigti instituciją, kuri rūpintųsi užsienyje gyvenančių lietuvių reikalais ir užtikrintų lietuvių reikalų koordinavimo komisijos veiklą ir jos tęstinumą. Prašoma atidėti seimo nutarimą dėl referendumo ir sudaryti darbo grupę kartu su PLB valdybos pasiūlytais žinovais ieškant teisiniu būdu išsaugoti Lietuvos pilietybę asmenims, įgijusiems kitos valstybės pilietybę. Dėl Lietuvos ekonomikos problemų ir jų sprendimo būdų raginama sudaryti palankiausias sąlygas Lietuvos verslo ir ekonomikos plėtrai. Raginama visomis priemonėmis siekti Lietuvos energetinės nepriklausomybės. Taip pat priimtos rezoliucijos dėl lietuvių kalbos išsaugojimo Lietuvoje bei užsienyje ir dėl 2014 m. Dainų šventės Lietuvoje rengimo ir atitinkamo informacijos skleidimo.

Lietuvos seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisija buvo sudaryta 2008 m. gruodžio 22 d. seimo nutarimu Nr. XI-95. Komisijos paskirtis – skatinti Lietuvoje ir užsienio valstybėse gyvenančių lietuvių bendradarbiavimą, rūpintis abipuse pagalba ir parama, keistis mokslo, kultūros ir kita informacija, Seimui ir kitoms valstybės institucijoms teikti pasiūlymus, kurie padėtų stiprinti valstybingumą ir demokratinių tradicijų puoselėjimą.

Komisiją sudaro dešimt seimo narių pagal proporcinio seimo frakcijų atstovavimo principą. Komisijoje turi būti atstovaujamos visos seimo frakcijos; dešimt Pasaulio lietuvių bendruomenės (PLB) valdybos išrinktų atstovų iš užsienio lietuvių bendruomenių deleguotų kandidatų, kuriuos skiria kraštų bendruomenių valdybos. Paskutinės seimo kadencijos Kanadai ligšiol atstovavo ir Komisijai kopirminavo KLB krašto valdybos pirm. adv. Joana Kuraitė-Lasienė. Šiais metais Kanados atstove paskirta TŽ redaktorė Ramūnė Sakalaitė-Jonaitienė, kuri dalyvaus Komisijos posėdyje, vyksiančiame Vilniuje lapkričio 10-14 d.d. Vilniuje. Dabartiniai komisijos kopirmininkai – dr. Jonas Prunskis ir seimo narė Ona Valiukevičiūtė. Inf.

Kanados Lietuvių
Lithuanian Canadian
1 Resurrection Rd. Toronto ON, M9A 5G1

Fondas
Foundation
Tel: 416-239-9889
klfondas@on.aibn.com

**Kanados lietuvių fondas
remia mokslo siekiantį jaunimą**

2013-2014 mokslo metais
Fondas parėmė 49 studentus

Tapkime Kanados lietuvių fondo nariais
Remkime lietuvišką jaunimą
Remkime lietuvišką veiklą ir lietuviybės išlaikymą!

Visos aukos Fondui atleidžiamos nuo mokesčių mokėjimų

ROYAL LEPAGE

Namą ar butą perkant,
parduodant Jums sąžiningai
patarnaus ir patars

DAIVA DALINDA
B.A. broker

Įstaigos – 416-236-1871
Namų – 416-763-7297

Tinklapis: www.dalindateam.com

NEMOKAMAS ĮKAINAVIMAS. PO 30 METŲ PATIRTIES,
PADĖKOJANT LIETUVIAMS, SPECIALI NUOLAIDA

TORONTO

Anapilio parapijos žinios

• Ateinantį savaitgalį bus renkama Toronto arkivyskupijos įsakyta antroji rinkliava Kanados vyskupų reikalams.

• Rugsėjo 20 d. Collingwood ligoninėje mirė a.a. Česlovas Javys, 94 m. amžiaus. Jis pašarvotas Mississaugoje Turner & Porter laidotuvių namuose prie Hurontario gatvės. Maldos prie karsto buvo rugsėjo 23, 8 v.v., laidotuvių Mišios – rugsėjo 24, 11 v.v. Lietuvos kankinių šventovėje. Jo liūdi žmona, dukra su šeima bei visa plačioji Javų, Lenauskų ir Tirilių giminė.

• Rugsėjo 21, šeštad., tarp savo giminių bei artimųjų mūsų parapijiečiai Arvydas ir Ramutė Kalendros atšventė savo santuokinio gyvenimo 50 m. sukaktį.

• Parapijos metinė šventė, Lietuvos kankinių atlydai bus rugsėjo 29, ateinantį sekmadienį. Tuo metu bus paminėta parapijos 85 m. gyvavimo sukaktis ir prisimintas a.a. prel. dr. Pranas Gaida kaip ilgus metus mūsų parapijai pašventęs kunigas ir visiems žinomas *Tėviškės žiburių* redaktorius. Vaisių metu meninę programą atliks: Lilijos Turūtaitės vadovaujamas choras "Daina", Vaiva Dzemionaitė ir Liepa Špakauskaitė. Vakarienę ruošia J. Gurklienė. Bilietus į šventės vakarą galima įsigyti pas B. Jurienę tel. (905)275-8034 arba el.p.: birute_juras@rogers.com. Jei bus palankus oras, šventės pamaldos bus pradėtos eitynėmis su Švenčiausiuoju į kapinių koplyčią. Tėn bus palaiminimas, o tada mirusių ir Kanadoje dirbusių lietuvių kunigų lentoje bus pritvirtinta a.a. prel. dr. Prano Gaidos vardo ir pavardės lentelė.

• Rugsėjo 29, parapijos šventės dieną, mokyklinis autobusas veš maldininkus Anapilin nuo "Vilniaus rūmų" 2.30 v.p.p. ir atgal išvažiuos po vaisių 7.30 v.v. Anapilio autobusėlis tą dieną važiuos įprasta sekmadienio tvarka.

• Ryšium su parapijos švente, Mišios Wasaga Beach Gerojo Ganytojo šventovėje tą savaitgalį bus ne sekmadienį, bet rugsėjo 28, šeštad., 2 v.p.p., o kitą savaitgalį pereisime į žiemos tvarką ir Mišios spalio 6, sekmad., jau bus 2 v.p.p.

• Norinčius giedoti kviečiame jungtis į muz. Darijus Špakausko vadovaujamą parapijos chorą ir registruotis pas choro pirmininką Rimą Paulionį tel. (416) 249-1305.

• Toronto arkivyskupijos įstatu, norintieji tuoktis turi susitikti su savo parapijos kunigu bent 1 metus prieš numatomą santuokos datą bei atlikti reikiamą santuokai pasiruošimą. Jei kuris iš būsimųjų sutuoktinių jau yra kokio nors forma tuokėsis (išskyrus našlystės atvejį), tai kunigas negali su juo tartis dėl santuokos datos, be leidimo iš arkivyskupijos.

• Mišios sekmad., rugsėjo 29: 10 v.r. už a.a. Leokadiją, Kazimierą Budreikas ir Juozą Zenkevičių; 3 v.p.p. už a.a. Kazimierą ir Anelę Pajaujū; Vasagoje šeštad., rugsėjo 28, 2 v.p.p. už Hiršų ir Raulinų mirusius; Delhi, 3 v.p.p. už a.a. Aldoną Vieraitienę.

Prisikėlimo parapijos žinios

• Tėveliai, norintys, kad jų vaikai galėtų priimti Pirmos komunijos ir Sutvirtinimo sakramentus, kviečiami juos registruoti parapijos raštinėje tel. 416-533-0621 arba el. paštu: prisikelimoparapija@gmail.com. Pamokėlių eiga bus pranešta spalio mėn.

• Spalio 6 d., 12.30 v.p.p. – parapijos metinis susirinkimas; spalio 20 d., 4 v.p.p. – "Volungės" moterų ansamblio koncertas; spalio 25-26 d.d. – rudeninis vartotų drabužių ir daiktų išpardavimas; lapkričio 16 d. – parapijos 60-mečio iškilminga vakarienė; lapkričio 29 d., 7.30 v.v. – stovyklos "Kretinga" rengiamas Tikėjimo metų užbaigimas ir Advento susikaupimas; gruodžio 1 d. – skautų Kūčios; gruodžio 15 d., 4 v.p.p. – kalėdinis koncertas.

• "PAŽINKIME SAVO TIKĖJIMĄ". Švenčiant parapijos 60-metį ir užbaigiant Tikėjimo metus, parapijos tarybos Religinė sekcija ir klebonas kun. Jonas Šileika, OFM, kviečia visus įsijungti į pasidalinimo tikėjimu būrelius. Kiekvieno būrelio programa apima 12 susitikimų, per kuriuos vyks *Mūsų tikėjimo išpažinimas* – skaitymų apmąstymas bei pasikeitimas patirtomis išvalgomis. Panaši programa *Atgaivink* buvo surengta ir sėkmingai veikė prieš 17 metų mūsų parapijoje. Būrelių susitikimai vyktų mažose grupelėse namuose ir taip pat būtų galima susirinkti susitikimams parapijos patalpose šokiadieniais. Būreliams būtų vedami lietuvių ir anglų kalbomis. Visi parapijiečiai kviečiami ir skatinami registruotis jau dabar. Norintys prisijungti prašome kreiptis į Religinės sekcijos pirmininkę Angelę Ambrozaitienę, skambinant į parapijos raštinę tel.: 416 533-0621 arba el. paštu resparishoffice@gmail.com, arba sekmadieniais šventovės priegangyje.

• Mišios sekmadienį, rugsėjo 29: 8 v.r. už parapijiečius; 9 v.r. už a.a. Černiauskų ir Brough šeimų mirusius; 11 v.r. už a.a. Elzbieta ir Vladą Trinkūnus; už a.a. Emiliją ir Joną Aleksus; už a.a. Vyta Tamulaitį.

SPORTAS

• 60-osios Baltiečių plaukimo rungtynės vyks spalio 26, šeštadienį, Kiwanis Centre of Excellence, Bramptone (anksčiau vadinosi McMurphy Pool). Rengėjų komitete lietuviams atstovauja Jonas Juodis (tel. 416 239-4445, el. paštas jjuodis@yahoo.com). Informaciją apie ateinančias rungtynes ir registracijos anketas galima įsigyti pas rengėjų komiteto narius arba interneto adresu: www.lsak.org.

• PROFESIONALUS dantų valymas Jūsų namuose. Priimamas draudimas. <http://athomesmile.com/416-388-8723>. Inga

• KELIONIŲ DRAUDIMĄ parūpinu keliaujantiems į užsienį ir atvykstantiems į Kanadą. Skambinti Mariui Rusinui tel. 416 588-2808 x 26 dienos metu.

Išganytojo parapijos žinios

• Pamaldos vyks sekmadienį, spalio 6, 11.15 v.r.

• Spalio 20, sekmadienį, Padėkos pamaldos 11.15 v.r. ir po jų bus moterų draugijos rengiama tradicinė Padėkos puota šventovės patalpose.

• Gruodžio 15, sekmadienį, numatytos Vaikų kalėdinės pamaldos 11.15 v.r. ir po jų Kalėdų eglutė.

• Praeitą sekmadienį pamaldų metu buvo prisimintas a.a. Emilijus Bartminas ir paminėta a.a. Uršulės Bleizgienės mirties dešimt metų sukaktis.

Lietuvių Namų žinios

• Ateinantį sekmadienį tradiciniai pietūs vyks sveitainėje (bare) "Lokys". Pietų metu galėsite pasižiūrėti filmą apie Lietuvos krepšinio istorines kovas meninėje juostoje "Kita svajonių komanda". Filmo pradžia 1 v.p.p. kviečiame pietums į Lietuvių Namus.

Maironio mokyklos žinios

• Spalio 12 d. nebus pamokų – Padėkos šventės savaitgalis. Živilė

KLF ŽINIOS

• Rugsėjo 18 d. posėdyje KLF taryba, išklausiusi visų komitetų pranešimus, tarp įvairių diskusijų ir nutarimų, nutarė paremti KLJS atstovą, kuris liepos mėn. dalyvavo Pietų Amerikoje LJS suvažiavime.

• KLF taip pat parems 3 atstovus, kurie žada dalyvauti Pietų Amerikos metiniame suvažiavime gruodžio-sausio mėn.

• Po \$5000 paskirta Hamiltono Aušros Vartų parapijai ir Anapilio korp.-muziejui įvairiems remontams.

• Priimta patenkinti du humanitarinius prašymus po \$1000: Vilniaus "Vilties" specialiosios mokyklos ir "Viltelės" klubo (Punske).

Toronto pensininkų klubas

rengia savo metinį pobūvį spalio 9, trečiadienį, 12 v.d. "Vilniaus rūmų" III aukšto menėje. Bus J. ir I. Janušonių paruošti šilti pietūs su vynu, pyragais ir kava. Bus loterija. Meninę programą atliks choras "Daina". Bilieto kaina - \$20 asmeniui. Prašome bilietus įsigyti iki spalio 6 d. pas I. Končiūtę tel. (416) 622-9785 arba pas B. Tamošiūniene tel. (416) 761-9992.

• KLB vyriausia rinkimų komisija skelbia Garbės teismo informaciją. Garbės teismo adresas: 1 Resurrection Road, Toronto, ON M9A 5G1. Tel. 416 533-3292; el. paštas klb@on.aibn.com.

• ATLIKAME visus vidaus ir išorės remonto darbus. Dažome, dedame grindis, plyteles. Mūrinių darbų – plytos, akmuo. Skambinti Vytautui tel. 905 272-2016 arba 647-400-1153 (cell).

MONTREAL

Aušros Vartų parapija

• Muzikas Aleksandras Stankevičius ir dalis choristų sekmadienį, rugsėjo 22, dalyvavo St. Mathias, QC, šventovėje, kur su prancūzų chorais giedojo A. Stankevičiaus sukurtas "Requiem" Mišias.

• Baltiečių menininkų grupė rengia 11-ąją meno ir nuotraukų parodą "Transitions", Galerie d'art Viva Vida, 282-2 Lakeshore Rd., Pointe Claire, QC. Parodos atidarymas penktadienį, spalio 18, nuo 6 iki 9 v.v. Paroda vyks iki spalio 24 d.

• A.a. Regina Mackevičiūtė-Pocauskienė, 89 m. amžiaus, mirė rugpjūčio 2 d. Atsisveikinimo pamaldos vyks Aušros Vartų šventovėje spalio 5 d., 11 v.r. Pelenai bus laidojami Notre Dame des Neiges kapinėse prie anksčiau mirusio vyro Stasio. Liūdi sūnus Algis (Martha), duktė Rūta, vaikaičiai Ina (Alex Rivard), Tomas (Jean Chan) Rudinskai. Velionė buvo ilgametė, nuoširdi KLB Moterų draugijos Montrealio skyriaus narė. Vietoj gėlių šeima prašo aukoti Aušros Vartų parapijai. DS

• Lietuvos pirmininkavimo Europos sąjungos Tarybai proga, Lietuvos garbės konsulas Montrealyje maloniai visus kviečia dalyvauti parodos JONAS MEKAS: *In Praise of the Ordinary* atidaryme, 5.30 v.v., spalio 10 d., Phi Centre, 407 rue Saint-Pierre, Montreal H2Y 2M4. Parodą organizuoja Phi Centre, DHC/ART Foundation for Contemporary Art bei Festival du nouveau cinéma.

RSVP iki spalio 1 d.
Tel. 450-347-0583

Arūnas Staškevičius,
garbės konsulas

Šv. Kazimiero parapija

• "Auksinis ratelis" - pensininkų klubas, pradeda rudens veiklą ketvirtadienį, spalio 3. Visi kviečiami susirinkti 12.30 val. parapijos salėje ir kartu pabendrauti, pasivaikinti. JA

ADAMONIS CASTELLI INSURANCES
LABRECQUE, BROUILLETTE, CASTELLI INC.
1001 SHERBROOKE ST.E., SUITE 555, MONTREAL. QUE. H2L 1L3
TEL: 514-286-1985 FAX: 514-286-1981
Joana Adamonis A.I.B.

LITAS *Montrealio lietuvių kredito unija*

1475, rue De Sève, Montréal (Québec H4E 2A8)

Tel.: (514) 766-5827 FAX: (514) 766-1349

KLB TORONTO APYLINKĖS ŽINIOS

KLB Toronto apylinkės tarybos metinis ataskaitinis - rinkiminis susirinkimas įvyks 2013 m. spalio 8, antradienį, 7.30 v.v., Prisikėlimo parapijos kavinėje, 1 Resurrection Rd. .

Visi tarybos nariai, organizacijų atstovai ir plačioji visuomenė kviečiami gausiai dalyvauti.

KLB Toronto apylinkės valdyba

• "Dainavoje" rugsėjį vykusiuose lit. mokytojų kursuose garbės svečiai (iš d.) Virginija Zubrickienė – KLB krašto valdybos vicepirm. švietimo reikalams, Janina Udrienė – JAV LB Michigano apygardos pirm., Joana Kuraitė – KLB KV pirm., Kastytis Giedraitis – 2015 m. Čikagoje vyksiančios Š. Am. lietuvių dainų šventės organizacinio komiteto pirm., Sigutė Šimkuvienė – JAV KV pirm. ir Daiva Navickienė – JAV KV švietimo tarybos pirmininkė